

(A5x)

11 62

සංස්කූත මහාචාර්ය

C(185).
M 62

БАГРАТ ШИНКУБА

ბაგრატ შინკუბა

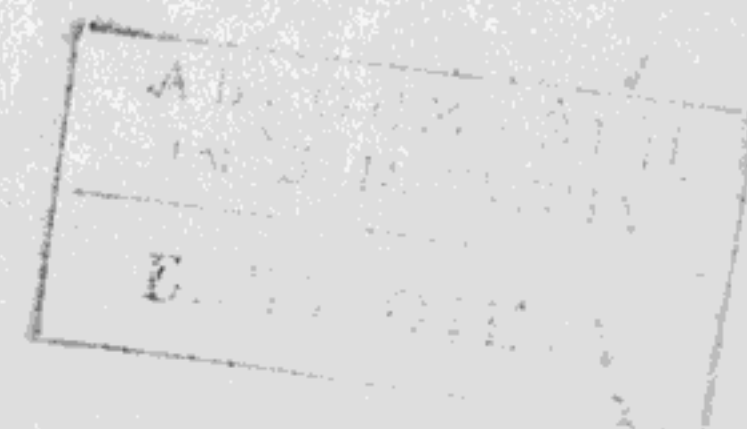
С Т И Х И

სტიქონერადება

1222 #

СУХУМИ
Издание Абгиза
1948

სსსრ
საბჭოთა საბჭოთა
1948

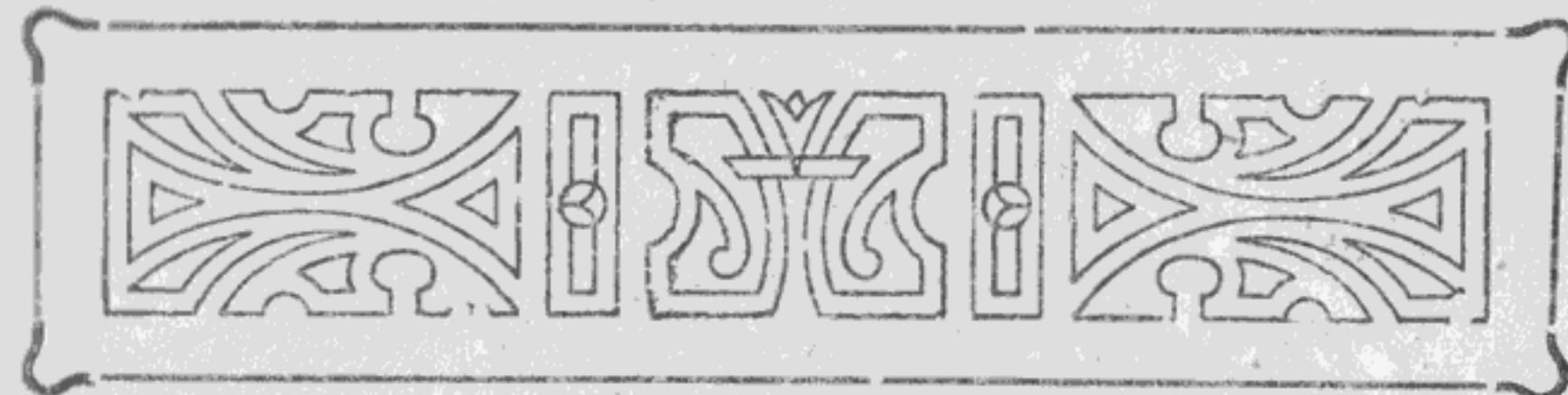

საქართველოს

I
ბუბუბუბუბუბუბუ

58

32-მრპკ2

იშრეიშრეიუა ჭრთ იაჭხაფხა
უა, ისირუ ამრა კაფხარა!
ფსთაზარას ირემოუ ფსუ ზხოუ,
შისხუაღა იზჯეჩო აფსაბარა.

იხდა ეიფშო აჟიუტოძგო უარა
აუატიფსა ირუთონ აფხარა!
უა იურშითუან ესაფუენრა
აძენ იარგუაფუზ აფსაბარა.

იხდა ეიფშო უგელონ, უთაშიონ,
იშითუშრახონ ულაფშო ახდეიუაზ,
ახა იშოიშიაც იმი ზეგო იშიონ
ჯაბაღა აუაჯე იხანდეიუაზ!

აჭცის-ჭია იუაძან შოუკე,
იასუან აშოქესქუა ზქედლა,
იზგუფშოზნ იგელარც მრაკე
აჯაჟილარ იგუაფუაზ მიტიფლა!

იგელუეიტ უი ამრა ფრუთაძა
აჯაჟილარ ღუნეი რლაშთარბაკა,
კრემლახდტი იფხოიტ ჭარაკძა
უახგი-ჩონგი იფკემ ამრასუაგა!

უი ამრა უბას ეიფურ იმრეუნ,
საქუთიერეუნ მრახუგასგდე იაშთუა,
იმასძო ნაძაძა საფუნრეუნ
აჯაჟილარ რეფსთასარაჭრ იარშითუა!

უი სტალინ დუ იმრეუნ იარა
ითაშშიაძო ადგედ იარგელას,
ჭაჟილარ დუ ანოზგას ატირა,
იზერლაშთას სამთა ჭანგელას!

სტალინ იმრა, იამამ ძენრა,
სხან იხეშაშიომ აფხარა.
ფთეიქუაწიკ იალშომ აზარა,
იარლაშთიტი დუნეი აფსაბარა.

ნასრფ შერეჟუა რითეიტი იარა
იიასაზ იჟილარი იტილრეი,
ილშეიტი ჭაღა ითარხარა
უი გუამრეი, სწალრეი, ხშერეი!

ჭა იჭასთას ახდი აფშეი,
თააფიკნე ჭხააძაზ ნაზ-ჭადგელ!
უი იმრა ნაძაძა უშეიშეი
ზექანაშრეჟუსა უგმეზ ჭაფსადგელ!

1947 შრ., აყუა.

მოსკვა

მოსკვა, იახისუა ჭაფსადგელ აგუ,
უა კრემლ ძეშთა აიაწი ზხაგუ,
ჭტილას სირ იქუნხო აიშცია ჟილარა,
ურთ ზეგე ურეიფურენ უგუაგოუნ უარა,
ბეზშია რაციალა უბიბარა ქეწო,
ბეზშია რაციალა უაშიქუა აფწო,
ააში შერეჟუსა უზწრა იაფელთიტი ღარა,
გუადურეუნ ურთ რზე უხდი აჭიარა,
ირეიდუ სალამ უარა იუზერუა!
უა, ზაკუ ნასრფუზი იუმრუ, მოსკვა!
მოსკვა, ღაშთარა, მოსკვა!

კრემლ დუ ათამცაჭრ ხეხე ჭარაქა,
იგუაღგუაჟიტი აიაწი ჟრჟრადა,
დუნეი ზეგე იქუფთიტი უი აშისუა,
მილლიონლა აჯაჟილარ უი იარზხუა,
გუდერთა მცაბეზნე რგუაწა ითაშრუნ,
ნასრფ რეზნაზგო მრანე იარეფურუნ,
ჩთაჯარა იეოუმა ქალაქეკ აბას,
ჟილარე ზეგე ირმა უი გუდერთას,
რეგუთერეი რხუცრაქეი იარა იარკრუა?!
მამ, უარა აძიკ უოუნ იეოუ, მოსკვა!
მოსკვა, ღაშთარა, მოსკვა!

იმშთაძო აწხ კახა იზერშთაზ,
ნას ამშქუა ნასრფლა რერშითარა ზელშთაზ,
სტალინ დუ, იჭასთას ჭართ არაზე,
ზხანე დუდუა იაკუ ჭაფსადგელ აფსე,

უი ზღაფშო ხაარა ნაძაძა იუნუ,
 უხდუწიცარაზტიუა, უბზია ზთანუ,
 ჟილარე ზეგა რენასრე იარა ღასნო
 უი ეიფშო აუაჟე არა ღასდენსო,
 იმში იხშოვი ჟილარე ირეზკოუა!
 უნასრეჟეა ირეიდოუბ აბრი, მისკვა,
 მისკვა, ლაშთარა, მისკვა!

1947 შთ.

აბჰან

ამჟა სეჟეზ აგუდუ-ჭია
 იცტაკუეიტ ახრუზ,
 ლჟიოუზ ამრა შებჟ ანხეჭიჭია
 ამრა ზშოთურა ხრუზ.

სახდერაძაზ აშხა ქეთახო
 სა სტოიტ ფსშარა,
 ადგედ სირქუა საფხდა-სეშთახო
 იზბოიტ სკუასხარა:

აბან, სურამ აშხა აენდა
 სეჟეფშოუეიტ ხარა,
 ნაჟ სარდმარახო აგა ეიშედძა
 იციქურფოიტ ჯარა.

აბან, საფხდა აუუათა-ჭუათა
 ტლავ იაწილა იხუოუზ,
 ერცახუ ზაწიგა, ტიჯა-ეიმჭუათა,
 ფთალა აჭრუ თაჭიჭიოუზ.

საატტაკუზ-ჭია სეშხუა ნახრა
 სხრუ სნაწაუეიტ „ჩოუ“!
 აძე სნგრენ სანელტ არხა,
 ჩაშირან უაჟა იშოთუ.

აფშო უჭიეიტ-ჭია, იზშოა ისას,
 ალაზუდარა ეიხუშ,
 არხა გაზგოიტ საფხდა მშოგნწას
 აგუარა ახრანუ.

უი სგანავსიტი, ანაუტიირახე
აბარ ათათენ,
ეინგლადიუბ ნაუ ახშერახე,
იაწამ აჭასკდენ.

აჭკა-ჭკა-ჭია იარა ჭრებრუა
იალაზ უა ჟილარა,
ბზია ჟიუიტი-ჭია სხრუჯიწებრუა
სრეინტრხუიტი დარა.

დუკ ნაბჟამეუა სჯადახეშიადა
იგოიტი აჭაინეი,
აბდღე ჭრებრუა, გურდმა აშიადა
იალთუბ შოუკ აჩეი.

სემჯა აფებმა სნადგელტი აანდა
სხრადურა ნაჭრავრუა,
მეჭრა-მეჟირა სალაფშელანდა.
უჭიან იტუაუა.

არი შოსემას გუეაწაგან
ხუადანე სჯახალტი,
უა სნადაფშოიტი გუაზერჭაგან
უს ანატერქალ.

იჭრთუბ ახა, ჭია იშთფაჭრთუ-
ამახუქუა ტარუა,
მა. იუბაშთამ ჯარა იბჟაჭრთუ,
არად ეიშთახუნუა.

აქუაწარა წშიანე იჭრალას
იუუამშიეშიეუ აჟ,
მზა თიუმთოუშია ისნეჭკალას
ამანდარინა ჯაჟ.

აშაღებო აწია-ხაჭა,
უაუა ზმახუ ლაუეზ,
ირადიადიუბ იზბას უაჭა
ამჯა სახდანეზ.

ნასგეფ ზმოუ გუ-რახათლა
ილარწას რურა,
უი შთერფელას ბარაქათლა
იზბოიტი იახმა აბრა.

— უმჯახეწ უახა ჭათეშიემაზ! —
სეზბადაკ ირჭიოიტი...
— ითაბუბ, აბზიარა შიემაზ,
სტადაზ, სემჯა ნხოიტი...

ეიხანაფთუბ რეჯნე-რგუარა
ზებლა სტეუ დარა,
ირზეჟამი ქაფლა ანხარა
ნადიდა აჟილარა.

ზნე იფაშთაშთო ახერმაქარუა,
ახრერთენხუა ხას,
სხრეზ-ხუჭ ანუბ იჯნე, იკუარუა,
აქეთა მჯა იგაზ.

ზაშია ბეიოუ გურდმა ბჟელა
შიაჭიკუბ სარა,
იჭალაუ კეკახშთელა
სა სზადაზ ჟილარა.

სეფსადგელ-დუ ამირა იაღწოუ
აბას იახმა ინხო!
შიენასეფთუბ სხარას იაწოუ,
საშია ბეეს იახოუ!

ჭამჯა დერუბ, ჭამჯა იაშთა
იუდაჟადაკ იგოუბ,
სა სემჯასჯემ იახმა ბაშთა
მჯას ჭახნეუ აკოუბ!

საქალაქი

საქალაქი ისრებო სა სკუასხარა,
სალოუბ სნეიკიუა თენი იახა აბრა.
აუიან გრეიკრეიუა მაკანა შეუბ,
აგატა ბაჰია იაწილა ინაშთუბ.
იბოიტი, საქალაქი აუა საკუხა:
მეცხე ანთეითაგნ იახა იშთაჰა;
იბოიტი, აძრეჩარა ახდუაზ, იბან
იხდუიწარასა იგელრეიტი ახან.
იბოიტი, ადიქანქუა ქუატიკ იაუარაზ,
აზეინაგელაქუა გელტი რემცხურას,
ამა თშიარაქუა იახაჟურაზ აჯარ,
უა თეთს იახდრემაზ აგუამ, აუდემსარ,
იბოიტი, ამაქუა კასა იხაფოუბ,
უახმნილაკ ჭიენწილა, იბასწილა იგოუბ.

ბოა იბოიტი აგა-ფშთა-ხარა სენდო
საქალაქი ბაჰია სკურდო სანთო,
აძნგდე მასუ-ხასა ზმოუ წლა უბადომ,
ურთ ზლაჯნოუ აბდგ-იაწი კაფსომ,
ამითქუა ჭრასსე იანარაზ იშითუა,
იხადა იაქუფნოიტი ამრა აშისუა,
ამშთენ უუანდაძა იაფოუბ აბრა,
აციქურფ ახდარჩ-ჰია ინასუა აუარა.

საქალაქი იბაზ სელაგია ანეტრეზ,
რათხა აბიბარა ამცა საკუბ
აბოუბ იახდრეზდრ, აბოუბ იახდრეზჰა,
აბოუბ აჯრეცია ღეკქუა ახდრეჰა!
ურთ ფეფთჰე გუამ, იბომ იახა არა,

ამიერჯე ირფეიფშენ საწადა აფსრა.
იუფრწიტი აბაშრა ამცა ანაკე,
ჭათსადგელ ახდარაჰო იტიეიტი შოუკე.
იუდრეიტი, საქალაქი, უი აამთა საკუუ,
ასთეფ უნზეუადა აბარ იახდუნუ.
აკდესკოუბ, აბაშრა შოუან იმცასა,
ჭაშნარა დასეჰეგელტი ღზწერც ალა,
ილა ამა სეწილო დაარც ითახსრეიტი,
იღემშეიტი, საქალაქი, უარა უეიქუნსეიტი.
უმრა-ხაა იქუჰჰო იაჭრეზ აზჰარა
ზსუჰერატი ამრეჰესქუა ზსეზგაზ აბრა,
ზეფსადგელ ზერშითეზ, აგუ აზზერჰაზ,
ქერტიილა აწეიმშ, ხაძელა ჭაადაზ,
აფთა ეიქუაწილა ჭაშა ანეშიშე
დაჭააიტი, საწადა ირგრეიტი იბუე,
ფილარე ზეგე იტგელტი არი ნაზაჰაზ,
ბერია ჭერსაწა ეიქუირსეიტი კავკაზ!
ფიტიასხეს ირზემგაზ ამცა, აბელრა
აგუაურა იაძრეჟისდო, აუა უარა,
სტალინ იქიასდალა ჭარა ჭკავკაზ
ეილარცერუა აბას ინზერსაზ
უბრი ღუნადახა ანემს დააძარ
იალშონ უტრეშიზ ზენდას უბელდარ!

აუა! ითახაზ დიოსკურიას აუუენ,
იუნზბადოიტი სეფსადგელ ათოურენ!
აბრაკუნ უი საქალაქი ფიტი იახათახაზ
აგატახე გუაშისგდე იამაზ კავკაზ,
უხეჰუაჰო, ამშთენ ახდარჩ ახდარგო,
იზონ დეზლაძეწეზ ააიხან „არგო“,
კოლხაა რთეფჰა-ფშთა მედეა ღრძანე
აბრაკუნ დახიცილ უი დიოგუენ?
იფრეიფსეიუა იუღა ირგონ არჭიცი
უი ხაძელა იჯრეზ აბრანტი აუასცი,
საყანტი უშითხაზი საქალაქი აბრა!

ზაჟანტი უაგახდაზი ნას აბელრა!
ზნე ურადია-ხხერასა აღჯა უხატის
ფსოზხოუ დუთამკუა შრექუსელა უქაფთან,
აგატა ეიმაღან ბნაწას იუუაძა
უხნაჯან აძრეჩარა-ანუგე ჟინაძა.

სექალაქე ისრემბო სა სგუასხარა,
საღოუბ სნეი-ჯეიუა თენი იახდა აბრა.
ისტახუბ, სექალაქე, უბას უხჭალარც,
ბაჭჩარა-ბებეშელა უბას უშითლარც
სასაირა მატულა უხდოძ გალარც.
აჟუა! უხჯუდან უბას უჟალარც!
უა აფჯ, ახშოჯ-დუ, ქტილა ეიქუზერხაზ,
ზემშოლა ნაძაძა აიაირა აგაზ,
ზემშოლა სექალაქე, აბას უკატკაზ.
ზეგო ჭზეჭბა ენაგო აჯაბაა ზბალო,
ზნე-ზენლა აგატრახე უი დანაალო
უშითე უბას, სექალაქე იგუ აზურჭარტი,
სტალინ დუ უანიბო უარა უიგუფხარტი!

1946 შპ., აჟუა.

აიაირა ღუ ამბო

ჟილარ რგესთაზარაჭო იეოუბ მშოქუაკ,
ირხაშოთერც იალშოთე ურთ ალუშიაკ:

უბარო ირეიოუბ ჯნჯაჟიი აკე,
შეჟემთანკ აიბაშრა ამცა ანაკე!

უი აჩრნე დანექულა ჭადგოელ აღა
ჭანასოფ ჭაზექუგელტ ხაღინებრხა!

ახოთა-ციგომა, ასოთიჭია ნას აფშოჯა,
აღადერძ, აგუაერა, ნას აგურჯა

იფეშიაუა ჭნეიუან, ჭამი ეიზაკენ,
აიაირა ჭაშთან, აიაირა ჭთანენ!

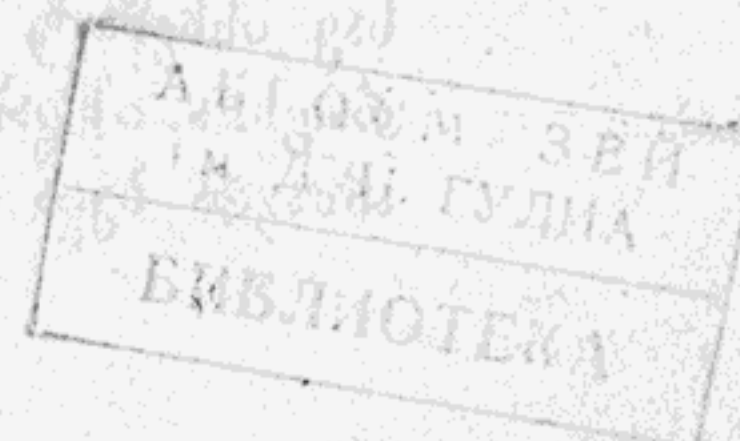
იგელთეიტ აშოქეს, ჯნჯაჟიი ხუბა,
იგელთეიტ ამშო, მაი მზა ჟიბა.

უი აჩრნე ნაძაძა ჭაღა დოახრეიტ,
აიაშრა აიაიტ, აიაშრა იაგრეიტ

იახდა ეიფშო შიფშოქესა წლააიტ ითაკუეჟა,
იახდატიი ჭამშო უაღოძ იხუაშუა!

იახდა ეიფშო იკახა მრანე იფხალაშოტ,
აიაირა იამშონე ნაძაძა იანხაშოტ!

1947 შპ., აჟუა.

თენი ივნეჲა დონე პარუან

ფსალტიკ მჭუნხაძე მაკანა,
იატილაშთოიკ ადისხე,
იმღწეიწან იმაგანა
შარუან დდოქულუიკ ამხანგ.

ჟიჯან წაულაჭო ამხა კმაგუა
ახლა კმათოუშია ითახუნ,
ახუნუა-ხუნუა-ჭია იაჯმცაკუა,
იჭუნხათაძა ფშინხეკ საუნ,

იმჯა აფუნხა იქამტეჭერძა
დნარეწაგულე უა ჯ-მუიკ:
ინრეიწიხუნ იუამშიოშიძა
ნას იაჭრინიკი ჯ-უმუიკ.

ეს დეშინიუაზ „უა, შარუან!“ ჭია
ადიგდე შოჭრითუაზ ნაიაჭაიკ.
იშთახე დაიუნ აშოტრ-შოტრ-ჭია
იარა იგულა-ჭკუნ უაჭაიდ.

— შეუბნია! — ბნია ფბაშოა
ამშო ჭაუიკ იკაუუა! —
— ჭანბათალუი? — ჟიაც ახუაშოა. —
— იახეი უაწიი ჭალგოიკ უა!

იშოეიციაჟიოზ აანდა ახწესთა
ნაუ ინხეწიკ ეიმანგ,
რაფხმა იშთამი ჟილარ რემესთა
ახრავრა ბეია უალანგ.

უახდოშოლაკგდე არხა ეიუუნგ,
ილთუზ ამხე თერთიანგ.
უა აფშო ბნია ალანუა ეილგუნგ,
ითაგელთუზ იჯანგ.

აჟილარ კელსიკ, ღუკ შერწეკუა,
აკელხონაზ რატიანგ.
ხუჭი-ღუი ნას იმფშოგუა,
ამხე ითალუიკ რეჩოშანგ.

აფშო ეიზერგოიკ კლათ-რატილა,
იაწეიბაწოიკ იცტაკუა.
უა, იზერგულთ აფშო-ციალა,
აუარდენქუა ცოიკ იქეუა.

შოუკე იჭრარჭოიკ აფქი ანემჯა,
ხუჯე ეიქურწოიკ ეისანგ,
ადენ აქუა იარბახრემ-ჭია
აჟეი აძეი ეიუუგანგ.

შოუკ ეიქურტოთუიკ: „უა მახუალა
აწლა სექულთოიკ იაგშ აინა!“
„უა, კუტერ! აგუაშოანდალა
არახუ იაიუა ფხად, უეინა!“

ახრიგადირ იხდიუზ ჯარმა,
შოუკ იაციჟოიკ უს ჯაფხმა:
— აფშო აზემკეიკ აკანარმა,
ანანგრა თიიკ იახმა —

— ამშო შოტბნოუ ჭალშიერგაროუბ!
— უსოუზ ჭიარაკ ათახემ,
ლანუაკ ნმეჟკუა იალანგაროუბ! —
— ცქლა შიეიმიდაროუზ იახდერხემ!

აუს შერეუას ხმა-ფსევს
ხაწი ფეხისი შეიბაკუ,
მეს ღუკ თარგალტ, აკრწმას?
მას, უაყიამი შებუკუ.

ჩაგუ დაცაყიან: — დად აკ შიასტაბ, —
იშთლადუადუაძა იხახუდ,
— შიფესეშიშა, დად, აკე შინაცტან
აჭისა იარგუეიტ ამხახუდ —

რთადა რხუ აკუმ იწეგა იცწან
იარგუეიტ აჭატი რაცანდ,
ამეხნეცია რა-ღუკ ამწან
იტეიტ კრეჭო, ეიკუშთანდ.

იზტო იზე აჭატი მაჭამ:
აში, აბესთა, ხას აკუტეუ,
ამაჭარ-ჭია იუმეყიუა აკუძამ
იტეხნაძა, უაზეფშოში!

აუბაქ ჭრეზუა ისირხა,
ხას იგუღხენ აკაკან,
იადრეკელარც უაუა აჭეჯრხა
ბერბელჯეკა უსგდუ იხთან.

აწიდა ეინერედიოტ აჭახ-სახ-ჭია
— ჩოან ბეკილა, ბეკილა იუკეიტ!
— სემნეჭიაკუა ასგდუ უცაბ-ჭია
სეფაწიუამეზტ, უცცაკეიტ!

— იუფერხაგამ, დად, უჭეუნოუბ,
ხას მაჭარუბ, იყო არი!
— აჯე ზთასთიას ბარა ბზენ აუბ
იანბეკელარ უამლარი?!

პაკურა დცაყიოიოტ: — შიფენს შიასნდ,
აკერ ზუგზ იაუბ კერ ზერჭას,
შიარერხა გურდლა ჩასნდ
შიფენდ ინაუიგო, დად, აბას.

ჩოანგდუ ცახუგდუ იგურდლაშაშა
ზხატი ჯაბაალა ინხაუა,
გურდლა-ჩხარეი იაცეზწაშა
ზემრა თამშიადო იფხაუა! —

იშთეინუმარუაზ, იშთეინძასუაზ
კრეჭან იაღგუეიტ, ილასნდ
რემნე ინალალტ აფშოა ზლასუაზ
ხას აგურქა-ჭია ინაწესნდ.

* *
*

სეღბერხოუბ, ააილაშიშიერა
აუიშთა აბარ აჩოანაკუეიტ.
აშიაფშ ახეუბოიტ აბნა რშიერა
მრათაშიარა წებლაუეიტ.

აღუა ეიშელა ჯარა იკეიუეიტ.
იწიაკ ციერწეუეიტ იფხარცე.
ამხახეტიი შარუან დნეიუეიტ
თენჩ ილაბოიტ იფხბე.

ამჯან დხუცუან: „უახე სანრელაზ
სარა სტიელა ეიქეზერხოზ,
კერ საზხუცხან უს გუანელა
ზენგდუ ათაბიაჭო სანტილოზ:

ზტიელა ხეჩანდ გუამჩ ღუღუალა
იხურა შიართაქუა რდმანდ,
ხას სენხაბ-ჭია ხეძელა-ფშოალა
ზეჯნ იახელაზ იეიბგანდ,

ისწიონ: დრეიდღუჲ უი ნასტუღა,
ისწიონ: დარბან? ნას იანბა?
უი სჲ შოსკუჲ იბეიტი სგბლა
ეიჟარამკუჲ ლაბჭუბა!“

იაიკურშთან აფსაბარა
იგუჟაწგან იბაჟან.
ამსახენტიი დაფსა დკარა,
თენი იზნუჲ დცონ შარჟან.

1946 შჲ., აყუა—ქლოუ.

ჩუაანბზილა

ისტახუჲ, ავზცია, აბართ შიგუთანე,
აცესმქუჲ ხადდელჲ სჲ სწიეცჲ კნე,
სვგელან იშისწიარც აბას აჟიანე:
ჩუანბზილა, ავზცია, ზეგჲ ჭაიბგანე,
აქმაფი აგუამჩი რელა ჭაიქუშიანე,
ხაა-ბაჲ ჭამამკუჲნ ზეგჲ ჭაიბანე,
ჭაფსადგელ აზეჭია კერ ჭაფსანე,
ჭაინააიტი, ავზცია, ეს აჟიანე!
ჩუანბზილა, ართეს აიაიჩჲ განე,
ფშეშრქესჲ ამღრეი ახღთეი ჩჭანე,
ზეზნუჲ იზნჭიზ კერ იაფსანე!
ჩუანბზილა, აფეიზბა, შეცხუ იგუკნე
ბესაარა-ტერხაწა იბარა ბოახნე,
აშქესქუჲ ზავზეჟუჲ ამჲ ბაფშონე!
იანგშიკელ ადრუ-ჭია! ზეგჲ ჭაიბგანე
ჩუანბზილა, ავზცია, ეს აჟიანე!

დეკაბრ 30, 1945 შჲ., აყუა.

3026

ჯერ ფხა დანცოზ დეიბაშნ
 ზნე ღტანკისტენ, ახაზნე
 ამაშენა ნეუიცონ,
 ან იმან ფხაჟა დცონ.

იხმა დაქუტიოუბ იარა ახრუზ
 ათუღან-ჭია იან იზჭრუზ,
 ახრუზახა არიარ იზღუშრუზ
 დნარულაგელტ უიგა აძიეს,

ჟილარ ახგელაზ ეიკუშრან
 ახრცია ინეიზ იჟიზან
 დრულაგელაუზ რეგუთან
 დრულუბაჟა ხარან.

იჭიოიტ აშია ახაზა,
 იკუშეიზნუა, იხთართა,
 იახაკუმზარ ნას იანბა?
 დეილაჭამკუა ნას იშრთა!

იზგეგა კუადერ, იშრფერსა,
 დეზქუმტიალა შრამასა,
 აუნაქუა რაზენსა,
 იკუეიცეიუეიტ იმცასა.

აჭრარ გელაუზ ეიკუშრან,
 ახრცია ხუმარუან ეისან,
 „ამჟა, ამჟა!“ ნაჭიან,
 ჯერ დეზალრეიტ რეგუთან.

ზნე ანუუაშია ნადირბეიტ,
 ნასგდე „ხოუ“ ჭია უი ღთუეიტ,
 ხენტი ეიქურცრაკ დაალრეიჯეიტ,
 ზნეზაწიკგდე იუამხე იმუეიტ.

დლაშრ-ლაშრონ უიჭრავშრერ,
 იგელაზ რახა უნაფშრერ,
 აჟიკ რჭიონ, უძერჯერ
 „აფხმასუ იმუუზ არიეს ჯრერ!“

ბერგგე დციაჟიონ: „დად უბრა
 ას შიადიფხმარ უამლარი?
 დად, აგუამხი აფსენწრი
 უგემხაიტ — ჭამჭიარი!“

აპოლი

აშაშიერა ანდუგურა,
აჟი ღურგუ ბაუესაურა,
ანდგუ წმულა აგუწამი,
აკემატი უმუწამი,
ატოვქუა რაზენსა,
ოთაგელაუბ ამდრსა,
იხასასა იახა ანშა,
იხშაასა უი აწშა.

აჭიერ-სუჭე ჭრებაძა,
აშანოუქუა ხდემაშოძა,
აქედში ანდგუ იადგელა
ან იაკურაფა იადგელაუბ.
დააინ აჭერმა რეიჭაბე
აბლა ინქუიშტ ინანდ
ახშო აირცია უი აჭიერ,
სენტი იირკახე აშიუ უბეს
ინანიწიტი: „სეშიი ყიიფი“
ნას აჭიარტრახე — „ჩიფი, ჩიფი!“

1947 შწ., ქლოუ.

ჩუანბზილა, აჟ ღერეიტი!

კელხაზ ქუაწა ანდუგა ღერეიტი,
იხდრესანე უაჭა ნალშოტი,
აწლა რექუცია იაქუუბ სეხე,
იქარუაშხა, აჟ-აკუხე,
ჩუანბზილა, უს უილა!
იასანარშიტი აღერლა!

აკმატრაციქუა აჟ ახეჭალაზ,
იანარსაზო თენი ათშალას,
ხულოვს აშიაფი ნარხდრშო
ოთაშიო ამრა ანლაშო,
აწლა ირჭიოშია უმაჭაუეი,
— ჩუანბზილა, აჟ ღერეიტი!

აძხუაძაზ იბლა ახმეუა,
იფაწა-თშოძა ინან ალმეუა,
აღ დანჯაწაფიშ, ჯასკაშია
ირციახხერან აჟემუა,
დააფეშირეჩხან უსგე იმჭიეი:
— ჩუანბზილა, აჟ უამლუეი!

აჟთაატია ჩუანბზილგან,
რემათიხუქუა რბეიტი იცირგან;
ატკატი ღერშან იტარუა,
კლათი შწიეშიი რესთაუა
— შიაცტაკეროუბ, დად, — რემჭიეი
ჩუანბზილა, აჟ უამლუეი!

ღსოფაჭრე არც გულისრუა,
იხეცცაკრუაზ აჯენჯენუა
ანციობარტენ ათუფა
ას ეიფურ აუიბუ ანლაჭა,
დგურდღა-გურდღა უს ღუმჭიეი:
— ჩუანბნიალა, აუ ეამლუეი!

ღუკ მერწკუა ურათაკლან,
უი ზჯა იაღწეზ თენი ეიდტიალან,
მაჭარ-საალა რაწიცა რთინე,
უს ნეიბერჭიაშტ ეიზგუქნე:
— უჭაგუმსააიტ, ჭანზერსაზ,
ჭაამთა ბზიასუ, ჭზააძაზ! —

1947 შპ., კლოუ.

მეგრადე ჟიბა ანაპურო შაქე!

ჭაუილარ აბაშრა იანაღაზ,
იშიართან იანგუაზ ჭჯენჯე,
გუშოფულა ალციგა იფულაზ,
იფსამტიაზ ახაწა იხურთენი.

ჭაუილარ ირზერაზუ ნაძაძა
ღუმლააძო იან ღგუფჭი ეიფურ,
რუნსეფ იანგუქოფო ღუმსანძა,
იხეეიფურუ ზუმსადგელ აფეფურ.

იუილარ აბზიარა იანაღოფ
აძიეს-ჭია იგელოფ რგუთა,
იხერჭოფო, იზათიოფ, იზნაღოფ
აბზაზარა ბზიასუ ახათა.

ბზია ირბო ჭაუილარ გურთიღლა,
უს. იეოფ ჭტიღლაჭო იუიბაზუბ,
ურთ აღმარა-ჭია ეიდგულა
ბზაბაალა ახარა იაჭურუბ.

ურთ ეეოფუბ კელსოზლა ახარაჭო
იბზარაქმათუა ახურზრა,
ურთ აჭურუბ აქალაქე ლაშთარაჭო
ჭაუილარ ღუ რემაწ აურა!

იანჭემდერუა რაკუმ, ჭაიზესციოფუბ,
ჭარო იჭაციგელამ ხარა.
ურთ ჯაშომ აუსაჭო იფხდერციოფუბ
ჭურერეშტეგას იჭამოფუბ ღარა.

იადგრუეიტი ირხუ იწწხუაუ
რემი ზეგა ქტიულა იასკუჲ.
იადგრუეიტი აჟილარ იშორხუა,
დენუტატციას უბარო ქთახუჲ.

დენუტატციას ქართ ქსზგუგუჲ
ჭეჟრალა ჟიბა ანაშთა შეჟ,
ქხეიზ ნას აურნახა ქშორხუბტიგუჲ
ასიკ ეიფუთ ირატთან ქბჟუ!

1947 შ., აყუა.

უიგუაღუროუზ სარა სზზ

სტიულა თბაარა
აჭუატიჟა რუენტიი.
ახათა დუღუარა
ათუჟჟა რუენტიი
თენი ანხარა
აზინ ზმეუ,
თენი აფსშარა
აზინ ზმეუ,
სტიულა ანშიართაზ
ეიქუზურსაზ,
აღა იჭაქულაზ
დთაზურსაზ,
იადგრუეიტი აჟუა
რეფსერშარც,
რემი რელშთარა
იადგრუეიტი!

* *
*

არა დუღუჲ
აჭურსაწა,
არადია ფეზუა
დონბას აწა,
წარა დუღა
აჟს ზუჲ,
ჟიჟანგულა
იფურუა,

იჭრისაწყო
 ჩუადი უბას
 აუივან იაწყო
 ხმეცბაწას,
 ნას იუაწყო
 აჭაქდემ,
 ხმეცლა იააძყო
 ხმეც ზგემ—
 სტალინგრადადითი
 ეიბაშუკ,
 ბაღტიკატიი
 ძესაჯკ.
 იააიტ აუუა
 რეფსერშარც,
 რემი რელშარცა
 იასდერწარც.

* *

აუივან კახას
 იკრეიკრეიუა,
 ამრა ჭრუხას
 იშრეიშრეიუა,
 ილანაშთუა
 აშოახუა,
 იგუმბრდუა,
 იფხაუა,
 იხმერეუბჭოიტ
 იხმერკრუა,
 ურთ აჯრით
 იგუკრუა,
 მარტო, მაიზ
 ზეგო ეიფშინე,
 აუუა იააიზ
 სსსცანე.

* *
 *
 ირბოიტ: აძენ
 აშოთ კაკაჭუა,
 ახლათ ბუარძენ
 ამრა თხაჯუა,
 აგატე შიშერან
 იხჯაუა,
 იუუანდაშშერან
 იშეშუა,
 უაუა იაფოუბ
 აციქურთა,
 არი ლაკუბ
 ლაბჭუაბა!

* *

ირჭოიტ: „აუუა
 მრა სსსერთოუბ,
 წას მბაკუა
 ბაჭჩა შითერთოუბ,
 აშხა ძეშთა
 იახინგოუბ,
 აგა ეიშელა
 იატრფენგოუბ,
 ამრა ეინთილას
 ათრა ჭაუბ,
 აფსენტოლას
 იათრფეჭაუბ! “

* *

ურთ ქუნაგალას
 რეფსერშაროუბ,
 ხმე-შოახუადა
 ურნათხაროუბ

ჭამრა მკათა
 იფხაუა,
 ჭტიელა ირნათა
 ადწაქუა,
 გუამი ღუღუაღა
 ურთ აზცარტი,
 ხმძელა-ფშრაღა
 ინარგძარტი!

* *

აუუა, აუუა
 იჯამატიუ!
 სას იზუჭია
 ზგუაში ატუუ!
 სტიელა ანხარა
 დუ აუს
 ნას უაღახუზ
 უარგდუ აძიუს,
 უი იაზკაუთილიტი
 აფხძუ,
 აჯა აზუბლიტი
 იშითერცე!

* *

აუუა, აუუა
 ზნგა უზბაზ,
 უაჭა უმბაკუა
 ხარა იცაზ,
 იგუ უთნემწილ
 უთახაშტ,
 უძახუ ფუმწილ
 იჭიაღაშტ.

ნას იგააიტი
 უხმდ-უფშრა,
 უხქალაიტი
 ესუმშრა,
 ქალაქი ზვდოუზ
 უილარ რზუ,
 უი გუადუროუზ
 სარა სზუ!

1947 შთ.

აპატრქალ

სეჭკუნ, უანცაწიუა, ღად, ეიბაშრა,
 უბრიგადირრა შთესხეიტ სარა,
 იუდერუეიტ, აქურა შრემოუ ყიბაკე,
 ახა უი აზე ინემხეიტ ქუსქუა მუშოკე,
 სეღუღუოუბ, სეჭკუნრა ხენჭიოზშია ჯაფხა,
 უნაფშო ღად, ჭათხაშარტი ჭაყამ იახა.
 შატერქალრუბ იუბო აურაზოუროუ,
 უაბ იბრიგადოუბ აბრი ზებზოუროუ!
 აჭრენრა სნაღაგაბ, სგუხეიტ, იშიორ,
 აბღე იახეწიან იჭრალაზ აშიორ.
 უსგღე ეიბერჭიაზშია: „აბღე უნასკეიშ,
 ო, ამრა, მრახუაგლა იწეგო ჭარჯეიუ“
 იუნთაღრეიუა ულაფშო სნაკებ.
 იზღანერკეღო ჯეშახეს იუკებ
 ამახუქუა ირექუუუ უა იხანთაძა,
 იუჭრათხეიტ ამზა ეიფშო აშიორ გაგაძა.
 ფშოა-შიეშიეკ ნასერ აარლა იზაზო,
 იყიბაძა აჭჯე-ხაა უაჟა იკუაზო,
 ახაარა იზნან ჭა ჭეოლხოზ ამალ
 სგურღო სნაღაფშოიტ უა ანატერქალ!

* * *

სხენჭიიტ, აბრიგადირრა შთა სარა ისტიუბ,
 იახა ოჟირანძაზ, ო, საბ ითაბუბ!

1947 შთ.

ხუმრქუსა

აიბაშრა ანენბა იკახა ილაშრაზ,
 ქეთეი ქალაქი ჭალა ირხუაშრაზ,
 ხუმრქუსა რეზნუწა იგულაშოტ ჯაფხა,
 აბრი ხას იახეჭეოფოიტ ჭაჟილარ იახა!

ხუმრქუსა რეზნუწა ადგეღქუა სტებ,
 აბნარა ათეფან აბაჭჩარა შითებ,
 ამადენ, იამოუ ანუში იწიანებ,
 ჭათსადგეღ იაჭარხუან უი აარეშონებ.

აფსთა, იაციფინებ იყაზ ადუნეი,
 აფსთა, იახააძოზ ამში, ადომბეი,
 არჯაშქუა ხეჩრინან ბაშოა იახეკათიოზ,
 იმშიო, იმბოძო აშიარახ ახეტიოზ.

ხუმრქუსა რეზნუწა უა ღანრახანბ,
 აჭემცა ხნაძა უბრაჟა ითაფხანბ,
 აუაჯეტიფსა ღაშარა იზნაჟა,
 უა მცაღა-მჭრეღა იარა დრეფხაჟა!

თაკარლა აციჭიორა ახეშოუ, ესემშოა
 აფსლეშო ეილარგეჟ იახამოუ აფშოა,
 ხუმრქუსა რეზნუწა ქალაქიან აბრა,
 რაამთა იაციფეჭიო ინხაშოტ ჟილარა!

უბრა უაჟ იიმბაც ადგეღლ ახან
 აჟიჯან გუ იაწასუა იგულაშოტ ახან,
 აკკა-ჭია იაღეჟუა ამუზიკა აბუე,
 აბაჭჩა იაწიარა თენხ იახაშუე!

ადღარა ახეწიან ჩადაკ შიუს,
უი ადგელ აქუჯმა ზფერწ იმლაშუს,
ამჯასჯე დექულარ იგუ ახფეწიას
აშიიფხმეძ ნეუნე ნაუ დახმცაუს,

ხუშტქუსა რეჯნუწა აბრა დაჩთაკხან,
ულაფშო არგურდამ აჩირთა უალან,
აჭჯე ხაარა აჭაუაჭო იკუაზო,
ამანდარინა გელაშოტ იზაზო.

ხუშტქუსა იღულუხან უბას აუაჯ იმი,
აფსაბარ იაღურშო იითახუ თენი,
ხუშტქუსა აღშთარაქუა ნწიომ ართ რჭთე,
ხუშტქუსა იაფსახუეიტ ქტიოლა ახაჭთე.

ხუშტქუსა ჭათსადგელ აგუანურაქუა ღმან,
ხუშტქუსა ჭათსადგელ იწეგო იარღულუან,
ხუშტქუსა ჭანსუთ იაჭაგე იაზჭან,
ქშოიგაც, აიაირახე სტალინ ჭიგალან!

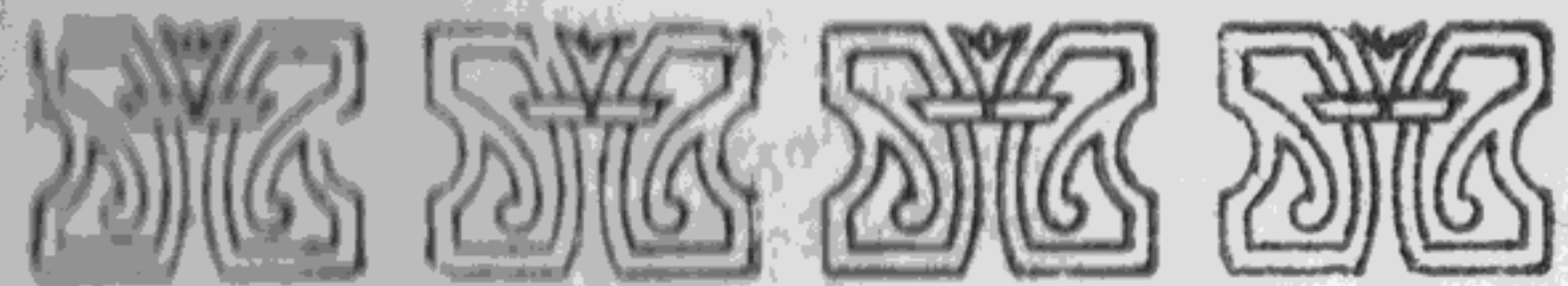
1946 შთ.

II

აიბაშჯე იხუცრა

აიგაშვე იხუცრა

აბხარბზანქუა რხეს-ბეჟუ გონ
ურღა-შორღა. იფსიშონ
ათაბია აზნუწუა ეიბაშვეკ,
ივრციაგმუ უა ფვთვშკ
ზხე ნეჭესწას სუღბეჩხა,
ახერ-სერჭია იაფესახა
იციან ურთ ანაჟა-არა
იარგმუ ღხუცუან უს აბრა:
„უან ათაკუაჟი ზხე შოლახმოუ,
უჭკუნ სუჭე უხმი ზჭიო,
უფჭიფს-ფშოძა იუზეფშოუ,
უბზიბარა ზგუ ითაშოუ,
ზებაჟ სუარჩოუ, უაბ იაჟინმოუ
ზეფსადგემლაზ ჯა ზბახმოუ
ბზანწკ გუნაჭა ფაზემწად!
ინარეჟილან იტუუანგ,
მათაფშეშია იფხადანგ,
ათსა-ფენწა იადრგარც!
აძია-ძიალა ინდერწიარც!..

უშოთა ხეაარა, უვუნქუა,
უნანგრა, უცაქუა,
უა უზხელწოზ ახდენხოზ
რემცა ახეიქუზ, რელჯა ახდოზ,
აჭათგუნქუა რხემი ზხეუ,

ურთ რებავქუა ახაწიანუ.
 სასუ იზღჳთა ზგუაში ატუ.
 ზხეიჯგუა ზნანუ იაკუ,
 ანემს აშთოუზ ირბლერც!
 ამცა ქაოუქმად აღერერც!..
 აძენგდუ იშითუეიტ აგუილ
 ზნუ დანდქუზ აბრესკდელ,
 უილარ ირცოზმდუზ დენზერწილზ,
 ირანუ დქუტია ჯრერლა ირლზ.
 ანემს ექულან ირგადარც!
 იუტიზმდუშია უი უარწარც!
 დგდელდა-ზნდა უკკაძა,
 აფსერგაგა ეიფუშ უგუგუაძა,
 უფსადგდელაჭო ტიუმუაჯწას,
 უარა იუმაზ კერ იაფსაზ
 ნაუ იუმზენ იბღლუა,
 ციგდაკ ზუზ ეიფუშ უშიაუა,
 უბზშიაგდუ უგუ ახდერშიარც!
 უტკუნ სუტუ უაჭა იმჭიარც
 აბრი გუახუას იუარწარც!

ამსუ ეიუურა, აჩართა,
 იბაჭჩაროუ ახუადა,
 აწლა შიერლა იახდზაზო
 აჭჯ-ხაარა ახდგუასო,
 იწერციაუიო აუარმაწეს
 რაშია ახდგოუ ჯგუატიეს,
 აწია-ხაჭა ეიგუათნო
 სულფაზ აშიაფუ აჭუათნო,
 მერცხუ იბეიოუ ჭართ ჭაურა
 დარა ითერგარც აჩრავრა!

ახდჩა გუთბაა დეიკუათნო,
 ირახუ იმა აძენდ დანუო
 უი დანდქუუ აშია ჭიო,

აშია სედა იახათაქიოთ,
 აჩუაშ სენაჩოან იახათიო
 აშია ახდერქიო აკათუო,
 ტიფადა იახეისუა აქუასაბ—
 ფთეიქუაწილა აბრუა შიშერც!
 ფუში მერცქილა ირუაშერც!
 მახი იზალშოთმ, უი უაღომ!

იქაბაშუა იმჩ აზხომ!
 ახაწარა ხაძეს იმა,
 უდგდელ იატოუზ, უარა უმა
 ახაქუითრავ იკათია!..
 ქაჭ უა აბრუა დუმერტიან
 ალა, უტიილა იახათაზ!
 უაშცია რმა-ცქია ზებლაკაზ!..

აბრი იაშთამ იაბ დიფამ,
 უი დეტსახუზ დგუერკამ!
 დიშთაშიიუეიტ იან დზებშოაზ!
 ათაჭმადა იმეშოძა იმთლავ,
 უდგდელ იქულავ ალა დნებ!
 იციუწიანზ აინა შთებ
 იზუ უასნუ ეიუურთა!
 უხეწ ამშოზ აციქურთა,
 დწარგუურელა, უიხათა!
 ალა იმალა უხუაშე
 უარა იუხელავ ალა დშე!
 უბაგუარან აბნა უგელ
 ალა ხუმგა უიჭუაგელ!“

1942 შო. აყუა.

აუასიათ

შობაღა ტანკეა ამცა რკუდღღა
ანემსაა ქულარა იდიეჟერწაზ,
დრებაშენ ალა რხუდბუა
იფუნსა ადიეიუ იქუწაზ.

აფსუა ხაწა ჭარაზია-ჭკუნ
დგუგაშაზ სხემჯას იქუმშიეი!
იკუშაზ იქულაცია იზღაუენ
ურა უზ ჭკუაუზ ჭია იარემშიეი!

ათაგდუ ნარეიჭიეიტ დრეხუანჩან
„აჭაჭაი აკ სუხდუ ჯეშიუმან!
შინეისა, აბაშცია იმშიაძო,
ხაწა აბრეა უნემხაროუზ!
სუხურაზ სუშიეკ აუზ იეაძო
უი ჭტიღა ანემსა რეჟუცაროუზ!
შია იშიეცუზ სგუამჩი სუბლაქუეი,
სმაბუამ სხატიდგდელ იქუმთიეი!
სტია-სუე სუფსადგდელ იჭაფშიეიტ,
ურესტიღა აკარშირა ახელაფშუენ!
შინეისა! ალატიგა დშიაბაშუეიტ
აიაირა ამცაბზ შიეღაშუენ!“

იდიეჟელ იჯუცია იაშრაქუა
ახლაგდუ იქუფოიტ ხაწაწას,
ბზანწე ირხაშთუამ იაჟიაქუა
რეზა უასიათნე იეაწაზ!

1943 შ.

აბ

ამრა ღაშოთ ჟინან ეიფშ იჯეიუნ,
ჯერხუა აქეთა აძაძა ბახან.
შეხანძა საუეიტ ჭია ნარეიჭიან,
დინდოღწ კამსაგუ შეშუმთან:
ჭრუმთუა თენს ახაცია ეიშთაგელა
ინეწარსუა რღაბაშაქუა კნე,
რხე რეკუანთ, ეიქუაროუ კასელა
აჭისაქუა რხე-რჭრე თაჭიჭიანე,
უს აშთა აათალტ იუიზაზნე,
„ჭაი აბაფსე იხუართამ შიააიშა!
ისეხაზი?! ო, იზდრტ შიზუთოუ.
უი აკუმ, ისაშიჭი ითახაშა,
ხეძელა აკუე, ხეძმდელა ღთახოუ?“

ეიჭაბეკ ახაცია ღარელსენ
აჩრე ჭია იღაბაშა ნაირსენ:
„უჭკუნ ღთახეიტ, დად წაბერგუენ,
ახაწარა იაზეჟუფოზ არფესენ
ახაწარა იეოუ ირეცკუენ!
ახეძმდელ... მამოუ ღად, უაციუმშიან,
აღა იახე იჭქუა იმერხეიტ,
იფსადგდელ დარეჟუფარტი უი დფეშიან,
ფსრა ჭქუმ ახეძ იჩაფეიტ.
იხეშთაქუა ბაშთა იეკაშიაკუან
ჯაჟიფუშა ტანკ აირგუეიტ.“
„ჭაი ნას არი ეიფშ იციგარამზარ
იშიეხაზეი, შიგელოუზ შიეიწადუღა!“

შიტი ეალმა ჭკუნაჲ დთახაზარ,
 ხედი იგარც აუზ ახაწა დზიუა!
 დააქუგდუტ: აბარ ითაადია იდიულწებ
 (ეილაშიშიეიტ იშიეზ იკუმეი აფშ.)
 უს ნარეიჭიეიტ იჭიჭიარც ზხრავრეკვზ:
 „დემიდრფხაშან შიბ შიბ შიბსხელწებ!
 დემიდრფხაშან შიბა ადაუაფშ!
 აწიუარა... ო, მან! იათიამ,
 ლადრბელა ახედი კუბატოძამ!
 იწიუარტიუ ჭარტ აბიგდუ ღჭამამ
 ვალადია აწიუარა ითახამ!“

დქუფსერჭაიტ, უაჭაგე აკემჭია,
 აშმეჭია დნავალრეიტ ზემჯა!

1943 შტ. აყუა.

ატჰრხაწა იზუადარშიარა

აბას უიიწ სიუშინეჩეგდუ დსემბადვტ ჯარა,
 დეჟიუაიარა დეჟიუაიარა ამოა ქიო ღარა,
 მისი დსიქუზ აბდუ ჭრფხუა, აბიუა ზნე იზბახან,
 აბიქიარა დსიქიარა დსიქიარა დსიქიარა სიქიარა.
 აბიარ დსიქიარა დსიქიარა, ჯარაჲ ეიზაკენ;
 აბიარ აბიარ იუარაღრეიუა აშთაჲ აზნა თიენ,
 აბიარ დსიქიარა ახარაქუა იზღებუ აბარტენ.
 სიქიარაღრეიუა აფშიმარა, სა სსასუზ უახა,
 დეჟიუაიარა სეჭე აბიქიარა სნატიეიტ ხულებჩონ.
 აბიარ ივწენ ამოა იგვლაზ ნეწაჭჭეიტ აბრა,
 დიქიარა წიუღაჭო ინაღაგრეიტ აიაწი აფხარა.
 აბიარ კრეიარეი ახეჩონაბუ იგოიტ ხარან.
 აბიარ აფიქიარა ღხამგურ ღემა დნატიეიტ დასკანენ,
 დიქიარაიარა ახიო იღეჟუ იფიუზ ბზანენ,
 ამოა სნეფხაზ ურთ ღებლაქუა იზბოიტ იგუგენ.
 დნატიეიტარაქუა ახამგურ ახუწი იაკუშორ იტრაკრუა
 დიქიარა დიქიარა დიქიარა დიქიარა ირხთიარა:
 იუი ამოა გეოუზ სარა სზეჭია იბუამ იფსუამ,
 დიქიარა იუან ეიზარა დუკ, უი რატიეიტ ვუამ.
 სარგდუ სნარგრეიტ ახენ აზარახე, სქუფშონ სეფხაშონ,
 აწიარაღრეიუა არიარ გულან, აინუდარაშია რჭიონ,
 აბიარაიარა იდრლასუა აინუდარა დუღუახონ.
 კრეიარაღრეიუა დაბანდაზ ჭია აჯარ იზუფშონ.
 უს დიქიარაიარა აშთა აწიუა ჩრუაჯე, დალასენ
 აბიქიარა დიქიარაღრეიუა ჩიუ ჭია დეჟიუაიარა,
 ქურაღაგდუ არიარ ქეფშონ. ნას დნხრეიუიარა უა
 იბიარაღრეიუა აფშთა აწასუა, დნეჟელტ დეჟიუაიარა.

იზბო ჯდსშოიტი უა ღშრშთასგზ ჟიჯანტიი ხმშრბაწას
 იბუე ნაგრეიტი ნას აკეი ჭია დფერძეიტი უი ზენძას.
 არფესკ დეზბარ სიციფესაშონ, სეჟუნ სა სსუჭრა,
 იზბახადას ეიზარაკაჭო მა სკუაშოა ჯარა,
 ისეზდერუამ იზლავგუდღეზ, ისეხან უახდ სეზგას.
 სეფესამშაკუა, ნაუ სნარელსიტი სეზნცია უახდ იფშრუას,
 ააიგუა სანნიე ჭიაფაგეჟუა, ჭნეჟელტი ჭეჟაშრუა,
 თჟიგო ირჭიოიტი ირხამშრთუა ჭაზბოზ იჯშაუა.
 უსუან იზბას უი იბლავჟუა, იჩხაზ იხაჭრე.
 ჯენჟურა ნესწერ ისხამშრთუა, ინთაშიეიტი სეჟაჭრე.
 აბას აკუნრეიტი ჭიაჯენარა შთაღაგას აბრა,
 ჯაშარა ზეჟემ ჭარახია ეიბაშუას ხარა,
 ზეფესაღგეღას ზეზ იამეიგძას ხაძე ზგას აოჯე,
 ჟილარ იზერწას ახაწაშია, აბარ უძერჯე!

ღნაციგაძარაჟუა აჩამგურ-თჟშრძა არახუცჟუა ირხაღესტი
 ბუე გუგელა ახაწაშია ნალჭიეიტი უი ხახეს:

„უძახუ ირხეჯეზ ჭაშხაჟუა
 მრთუშია იფხიოიტი აფსენრა,
 რგუაშამს არწარიტი აშთლავჟუა,
 ახდერთარ გელტი უშოურა!

იუჩათეიტი ახდუდ-დუ ხაწალა
 აიბაშრა მცაბზ ადიაჭრე,
 აღაციგოა დნუხრუან მცაბზლას
 ურესტიოღას აკარშირა აგუაჭრე!

უარა უზე იკაჭთიომ აღადერძ,
 აჯეზა, ხაძელა ითახას!
 იუალომ ადგეღელ უაჯნახერც
 ფსრა აჟემ უხაძ იაჭზენსაზ!

1943 შრ.

ასოვეთ ეიბაჟჰე

სტალინგრად აქალაქე აშწა
 ეიმაჯნე იაუეიტი ასერჭიო,
 იკელკან დხესუეიტი ახაწა
 იხეშთა იაგოიტი აძიერჯე.

აკემეჟუა ატანკჟუა იფეღელ,
 იფეზსაა დცოიტი, იშახრე.
 რეშთახეჟა ანეშსაა ეიჟიფეღოიტი,
 რჭიათჭა კაჟუმს ახაჭრე!

იარა იზე იშოართამ ახეშას,
 დშიომ უი უსოუმს იარა იწას,
 იფსთახარა დეიგძომ იტიოღას,
 ან ღრეიფიშე უი დზახაძაზ.

აღაციგოა იმოუ დუღუართას
 იფეზსაა დცოიტი დეიკუაფხონ,
 სტალინ იკონსტიტუცია ინათაზ
 იფსთახარა ღაშრარა ეიქურხონ.

1942 შრ.

ახდძრჰიპა აბაყა

სტალინგრად! აღატიგა იგარც უგუ ეისუა,
უმწა დაზნეიუნ, დივიზიალა რჩეიზკრუა,
აქალაქე იაჟილტ იშთერხერც იზდიწაზ.
ო, ვოლგა! ვოლგა! აკარშირა აძიას,
უხეჩუაჭრ ეილაშრუაზ ამცა ათაკარ
იალშონ აშორა უძე თანარბარ.

იშოგელაჯ აქალაქე გელტ იმეჩუაჯკუნ,
აჟილარ დუ რენასრე ამწა ირჰასაბუნ:
დამედენ რეჩალაქე გუაკა ნარციერგარ.
შოფელა იაზეჩუგელტ ირეილდუზ ასდერფარ,
ურთ ზეგე ირელაელტ სუფაროვ იგუამჩ,
იაფშონ ურთ ალუმეჩა აიაირა აშიაფშ.

იზგარგზ ჯიშეიტ მხელა დაგუდლან,
ნას იქიოზ ჯიშეიტ აურეს შამხეშოლან...
ახა იბაშოან! უი ღზეჩუგუდრუაზ ირხაციეიტ,
არ უაფშ მაციანზ ირეკუშოან, იდრაწიეიტ,
ადუნეიგდე უირახე იაჭრუზ აფშორა
ინეჩუკიტ აურესცია რიაირატი „ურა!“

უაჭა იხესუამ, აღჯა ეილახუაშ იხეწუნ.
აქალაქე ფხრეს იკაუზ ათეფან,
ნეესკი, სუფაროვ რზეჩია იგუაზერჰეგოუ
ურთ რხეძერჰეიგა აბაყა აიჭა ივასკადგოუ,
ბჟარემცა ზმეხუო, იმეძუა ფხაყა,
არ უაფშ აბრაყა იდერგელტ აბაყა!

1943 შრ.

აპარტიზან

დნეპრ აძიას ჰხალა,
მხერცეო დაუენ იარა,
დხუნ უი დაციხმხარტი, ღუღუაღა,
ქრეშთეუა დაზეშოენ აფსრა.

იხეე ქო გომეზტ დუაზერუა,
მხაატიგა მხელა იწიახრუან,
იწიუა დნეპრ გვრცერუა
აშშე ქო იიას იტაუნ.

იხეტიფ-დგადელ, ანემსა ზეჟელაზ,
დაზაგელტ, იმლარც აღაღია,
ამეშეკუა-ჯეშეკუა იფელაზ
იხეშოა იაგუეიტ არეჰიღია.

ამეჩუა ადივლბაქუა ბდრეიწონ,
ბეჩა ინამალა ირხუაშოან,
ასკლადქუა ამცა რეგრეიწონ,
ახარა უი ამცა ღაშოან.

იხაა დეზციშუაზ იტიოლა
იგუქიონ წოზნეკ აბარა,
ქრეშთ იგურჯონ გუანულა
იშოამთამ ახაწა იფსრა.

იმე ზეგე ეიზიგან ღჯაგელრეიტ,
დაციმშიეიტ ახურა იგუაჭრუ,
გუაერა ხანთარაკ ანელრეიტ
იტეშოა იმლაზ იხაჭრუ.

დკაჭარც დგაზნთაზიტ დანდგელაზ,
ეილაფსეიტ იმხ იგუათა,
უსუან იდგრიტ, იტიულაზ
აქუფარა ილშთომ რუიშთა!

უი აამთაზ იაიუან ხარამკუა
აღაცა ეიქუნებ იუიზაზნე,
დერკერც უა ხესრა ვამწაკუა,
ნასგაღ დერგარც დეტუენე.

იმლაშუა აქუჟმა იშთფაურგზ,
ირბონ უი დეშთხუზ ილუღუანე,
ჭურთიტი ანემსა „ეი აურეს!
ირლასნე უჯან უნაზე!“

„ამაღა ბაშთა შილასიტ, ას
შინაზაჭურე იეაღომ სთახარა!
სუდკელ, უა, დნებრ აძიას
უა უოუბ ისხატიუ იახდა არა,
ბზილა, სჯზცია შიგბზიას
შია იშიგლშოიტი აბართ რახცარა!“

ირგუდიწეიტ აბომბა, დრეჭუნუან,
იშთეიუაზ რეგუთაწიუა იფუიეიტ,
რეიჭარაჯკ ფეხსა-ფეხსაან
ნაძაძა აბრავა იშთახრეიტ.

ათავ დუ დნებრ ზედთილა
დქუგელან იბეიტ წაუა აძე,
უახდენტოი დეფეიტ, დეხთილა,
აძიას დაცციტი ხლანწე!

ან ლკალთ ეიფშ დხერჯეიტ გუაბღელა-
აციქურთა ილთეიუაზ დანერხდეს.
დაწიანეიტ დნებრ წაულა
ეიშელა ისატიეიტ უი ნახეს!

ირბეიტ უი მაცოეს ეიმუდარან
იანსაზ, გულტ იშთახანს!
არო ეიფშ აგუდარა გუთუდარან
ბჟარმცა ზმეხუა გურჯან!

აციქურთა გუან იგურმეუეიტ
ასკელდუა იაჭურუბ აცარა,
ზნე-ზნლა აშიი-ბჟ თეჯუეიტ
ატიუმ „სასცია“ აბოიტ იახდა არა.

არფეს დახდუაზ ჟაჭანმწას
ანემსა იანერბო იაციშაუეიტ,
„დნებრ დაციუმდუბ ატიუმ „სას“,
ბასგაღ აჭიოუშა რაჭაუეიტ!

მაი 1942 შთ.

აყუა

უნდურა სარა სზე იზაკუუ
 დარბან იზდერუა იფემშიაკუა!
 მზელა იუეუზგოიტ სეზლაქუა,
 იგუდენე ბზილა უზმმშიაკუა,
 იშწიუა იზგოიტ სარა სკუ!

საზგუაურუა თენი უბარა
 სუზსუდუეიტ ახარა სეუზარ,
 უეითაზბაზ აუუა სზენადარ,
 აბრი ეიფუთ აგუდრა სემამზარ
 უნდუნე სცამეზტ ჯარა!

უმრა თხარა იხმდერკუუ
 აფზენ აბრაუა ზციამდარც,
 უცქურთუა უუანდა იამკუაბაღ
 მან, უი იზდერუამ უზაკუუ!

უნაღამა ზეიფუთრთუ შამსიოუზ,
 შებუონ რუშიშერა სეწატიან,
 აგა-ფუთა სესუა სზრკუაბან,
 იზბოიტ: ამშუნ დუ ქდუთახან
 აცქურთუა თენი ეაკუაფსოუზ!

ბზია იზბოიტ თენი ეაკუაშშე
 უფსაშუქუა ირუმთუ გელაშას!
 იკახუხუა აფიჯანაჭუ იჯადან,
 ამაჭიცი ირეიფუთუზ იფხაშას,
 ესამთა რუაზა ითაშშე!..

III

შარდაამთა

შარდაამთა

შარდაამთა, შარდაამთა
ქმეობარგურდამ, ქმეილად,
ეხმსდამუა ქსნამთა
ზქმანაშექუსა ქეილარც!

აჲ შოუსხიტ, აჲ ჯბარა,
აბარ იგუეიგუეიუა,
აშო ეიმეიდა უა ჯგვარა,
სა სავიტაქუა ახმეიუა.

იეუამშიეშიძა აჲ ეილაშიუა
აბარ იაღწე ეობმა,
აჩარაქია აჲ ეილაშოუა
უქმაჲ უამწაკუა ინხობა?

დუბლა იხეზბადტ აჯნაჭა
სა სეზგუკრა შრეობოუ,
ზეკამე იჟიდერუას, ზეკამე იშიაჭა
უი გუკალა დშეზბო.

„დუშოფანქაჲეი უა უაწია—
უძლაბ იშეიშეიუა,
ზეკამე იშთაქსებ უი ღნეჭიაჭთა
ქაწიტაქუა შონეიუა“.

გურდამა-ჩხარა იაკუღჭიანუ
ისტახუბ იშისჭიარც,
ზეკამე ქაჭკუნრა ეიგულთიანუ
იშითეშორახს იმჯასლარც.

სენტის ეიფში აბას ზეჟანაშეჟეს
უახა ეიფში აკერ ჯახა!
აჲე ახდერფარ ინაჟეშიფეს
შიაწიცაჟეს შიერჯახა!

შარდაამთა, შარდაამთა
ჲშეიბარგურდო, ჲშეილატ,
ეიხმსდოჟა ჲახჩამთა
ზეჟანაშეჟეს ჲნილარტ!

1941 შ.

არფეს ისარ დიგენ,
დჲეჟუტადან ამშენ ითატახ,
არფეს ისურბა დჲუჲენ
ისარ იდჲეიჲიჲიტ აბას:

„ახრი ახაჲი ამრაშ ახჯეიფრა
შაჲეჲკოზ ამშენ აუარა,
იგერტრუა იმტესჲიტ სარა.
უი ადამზარ ატჲურფა რეისრა
უი ადამზარ ატა აწესრა.

ეიფშიხონ ადგად ჲადარაჲტ
დჲამზარადა შიეშჲესადა იფრუ
უი ახაჲი, აბს დჲამტარაჲტ
ნადი ამრეღამთი ჲჲუ.

ზეჟსადგად აბზაბარადა
ზგუ შეისუა მშენწას იარა,
ახსეფ ხდჲარტარადა
ჲჲუჲარაჲტ იშთამ აგარა —

უი იგესიჲიტ ითატჲუ აგუაჲეიფშ,
იდჲამზარადოჟ დჲეიბაკუ,
აბს დჲამტარაჲტ ახჲეიფშ
ამრეღამთი აჲუ იარა იგუ!

1941 შ.

თაბაღანთი აბაჰია

აბაჰია გელაუბ ეიუხსაშელა —
აღ, ახურმა, ნას ამუია,
არაღია ხსერეიფთ ეიუნშიელა
უაუა ირეჟუბ აჟემუია.
აშიერ წლაქუა რებდღე ნეიუეიტ,
ხეხტი იხრიალო წაუა იტიოიტ,
აწარ ბჟელა ეიბადრუეიტ,
ნას აფხარახე ეიბაგე,
აფჟე იახელწუა უა იღ ეიუეიტ
იგუ ეაწაგან იუალოიტ.
აშაქარ-წია უარკალრეიუა
ამანდარინაქუა წასოიტ.
ახას ახდუეკუოიტ აჭარდანჯე,
იშოეიდშიელაუ აკაჭეჭ!
ამახუ ხდერხუა წაუა ახრუეუ
უაუა იგელაუბ ამეწმეჟ.
იშოუა მძანროუ ხულოფაზელა,
აჟ აფჟე-ნას ანგალო!
აფშოა ანასუა გუ-რახელა,
აბაჰია შიერელა იანზახო.
იფხრეი-ფხრეი ამრახუაგა
მრათაშორახეტი ირჭოფხო,
აწლა რებდღე რეილაჰიაგა,
წაუა იანდრეიუა იადანო.
ამშო შოგბზიოუ ნახტქელა
არო ზჟა იაღწეზ ითაგალ,
აძენ იაიუა ქაფურელა
ნაუ იუნეუგარტი უნრაფგალ.

ქლოუ, 1936 შო.

აშოა აკომაშარ ბილეთ აზე

სა სგუ უზადუ, მა ჩოგბაგას,
მა უფშოძოუბ ქია, მა „ჟია“ ქიაგას,
მა კრემეჟუა მაღ ხარქაგას,
სემშქუა უზრდუ, უზრდუაგემ
სეფა ბზია, ურთ რზე აკუმ
სა სგუ უზადუ სა სბილეუ.

ადგმელ აწა არაღია ანფესეო,
მა აბახუ დუქუა ზეფხა იანგზო,
ამოლიუსწარში ამჟა ანგზდო,
საწაგუ სეზოთ, ნას უა უოუმი
სეფა ბზია, უბრი აზოუმი
სა სგუ უზადუ სა სბილეუ.

გენიი დუქუა რხუტრა იმეძო,
მროუშია იგელა რაჟია ანგსწო,
მა აშოა სხაღა იანაფესწო,
ფხმა სზერგელა — ნას უა უოუმი
სეფა ბზია, უბრი აზოუმი
სა სგუ უზადუ სა სბილეუ.

აშოა ხუმარუა თუნს იანხალო,
აშოთ აბდგეჟუა ქადგუსალო
სეჟელა ფიფხა სგუ ზედხალო,
ბზია ღებმაგა — ნას უა უოუმი
სრა ისოქიო, უბრი აზოუმი
სა სგუ უზადუ სა სბილეუ

სტილს ახდერფარ, ბესანწე იმხაჭიზე,
ჭარფარ, შუქუსე ჯაჟია წხაჯეს
წაფხდა იშუქუფოზ რგუ უშუადგზ,
უს სექუფარცაზ — ნას უა უფუმი
გუამეჩ სეზთო, უბრი აზოფუმი
სა სგუ უზადუ სა სბილეთ.

ბგანწებ სარა, უთა; გეგნებუე,
 გეგნუ უაწოუ, ზატუ გეგნუე,
 ლენინ დუდს გეგნა სებუე.
 იხედ გეგნებუე — ნას უა უაუმი
 სეგნა ბგია, უბრი აგოუმი
 სა სგუ უგადუ სა სბილეთ.

დუნეი იანახდოჲ ჰარა ჰაიაირა
უაღგან ამცა, აღჯა ეიქუარა,
კომეუნეზმ აბიუარა
ხეძელა ირესთა, — ნას უა უაუმი
სჯეზა ბზია, უბრი აზოუმი
სა სგუ უზადუ სა სბილეუ.

აქუა, 1939 წ.

საქმიანობის შედეგები

[illegible]

იყავ აბეიტი, ეგელდნაშეიტი იშთაბარ
ახა იაიაიან შიარა ზქუმეზ იჟინაჲდა,
იშონადგელაზ აღჯაგა ნადრელტ იჟინაჲდა.
აკერ შუტქუსა აღჯა ხაღონ, ახრა ბგონ.
ათხბე კათიონ, ახაჲი იაგულგა ამჯა რგონ.
ო, სა საშცია შიართ აბრაჲა ინხაჲა,
ეს შუაღარგადე ზეხადე კამშიო იაზჭაჲა,
თახდა იგუაჲურჲაზ აუსუცია ანხადია,
სტიიელა დუძი, სტიიელა ბზიანუ ათადია
იანდა ეიჯეხა ადგადელ აწა იაზტაჲა,
სტიიელა აზეჲია უახდტი არადია ააზგაჲა,
ახდტიუ ზაკუან ამი დუ აღა აკე აზენ
შიგუაჲერტი შიეჲამ, შიართ იშიომოჲუბ ზეგად რზინ:
ნასუთე შიეზთო აწარა, ანხარა ათსშარა
რზინ შიითეიტი ჭამრა სტაღინ კათხარა;
დუნეი იჲამ ჭარა ჭუენ ეიფუშ ჩოა-ჯარა
ჟიღარ რზეჲია ას იახდელჲუ გუაზჭარა.

* * *

[illegible]

ასადამ

აგაჭრანტი, ციქურფა ზჭრავუა
აქალაქმანტი, აფშრა ზმანაიუა,
ეს შთარ ხანლა ესმანჭაუა.

ამხაუნტი, აჩრავრა ბეია,
ბაჭჩა ხდერხუა წაუა ილრეიუა,
სრელსენ ამითქუა ზგზჭაუა.

საღამ ფხაქუა ნასგუდგელან,
სუღფაზ ამიაფშ უნადბაღან,
საიტი იუსთარც უა, კუაზან!

ადიდბა აგუეისრა თენხ იანგელრეიტი,
აკანატქუა უახდ სერფელრეიტი,
ურთ ეიხდემძო ინაქუაღან.

ინარფელაზ სეძბახუ რაჭია,
აუს ახდერხაზ ადმარაჭია,
იტეიტი ეიშთაღა აერმარა.

აბან, ატჭა აძმუას იარუა,
აბარაუ ჯე-ტრუბაკ ირხახუმარუა
იაჭრუბ გრეს დუ აჭჩარა.

სნეიტი აფშრტრთაჭრ, აფთა ახდლრეიუა,
ნასკანტი ამიაფშ უარკალრეიუა
წაუა ისეირხან იუნგჭალტი.

ბეუ რაზღლა ამია უნესწოიტი,
სუეიზგუდუნუ საღამ უსთოიტი,
ზენბა უსეირხარც, უა, ტეუარჩაღ!

კუაზან, 1937 შრ.

აზარა აზია

აფრმარა ატონ თენხ, ფშააღა
აწეს ეიმეგონ,
იწყან აფიან ძეუ ფშრტიღლა,
მიტიფ ბლა ღბააჭკონ.

ამია სუმარუა ახრა იახესუა
აღაფშ ახნაფდონ,
აღაღა ხამიაშია აიჯხა ითესუა
მათას ილაგაფან.

უქიფსეკ დმეცია, ღუმაცარა
ჯგაჭო ამია ღჭიონ,
ასაბიგმე თენხ აგარა
ილაღია ეიქუნაფსონ.

— სეიაწი შთაშთა, შერგი თაღო,
სეჭკუნ ახდერკე.
სა სმერგუაეკუა ატია უთაღო
სემრა, სეგუმბე.

უბლა თეფხა ქარუა შთამი,
ახდმეცბა ახათა!
უხუღა შთეუაეკუა საკუნშთამი,
ითენსუბ უციაერთა!

სტელდუ ფწიასა, ხეშით ფშრტიღლა
უციათ უზჭაღან,
უბარტენ ხახუ ეინგშიშიღლა
იწკეღ იფშრძახან.

სკურჯადა, ბერსა ჯგა,
უცია სგუგა,
უზადაშოა ჭაუოუნ ჯგა
იარბან ანთაგ.

აიაწიაქუა გუიტ ხათამი,
აფერდუ ეიფოთ იფხილიტ,
ჭიეჭიი წესი რაშია ტიამი
უციარა რგუაფხილიტ.

უცია სგუშქა, თენს უხადა,
უაბ იზუ უმგურჯან!
უი დშოასტიორუბ, ჯრდრანაზღა
იფიჩუეიტ ამაღან.

აშუფ ფშადა უმერჭრესა,
უბლა დგუდიტ.
იმადამშია ნას აფუშრესა
დაშთოუნ ანტრადიტ.

ბაშოა იგუშა იმერუგა
დეჯ ჭასაბლა იუფილიტ.
თენს ეიქუტიომი რადია ფრდგა
ადაუე ეიჯნაუფილიტ.

იციშიატიუმს დაწასან ჭია
იდუ აკე აჭრუ!
უი დზაღლაბოზ დრეიციახან ჭია
ითამ იგუაჭრუ.

ადგედელ აწა არადია ფიუფილიტ
ტონნლა უა მბატიზ.
იგერუშა აფორმა დუხილიტ,
იწეიტ უი ატიზ.

უი სტახანოვ დუკ მერწიკუა
იშოიაფიგო დერ,
აამთა ბაშოა იდიეუმწიკუა,
იაღერშილიტ აკერ.

უა აწიკანტ იმეროუნ
აიფიქს ეიფილიტა!
აიმიხილას უფატილოუნ,
აიმი ეიფიშო უაჭქა!

იმეროუნ, უაშტია რტუ უაწაშა
უაჭიხილიტ იმბადა,
უაჭიხილიტ, ნას, უაწაშა
თადლილიტ, უაჭიდა.

სეიწი მთაშოა, შერდო თადლი
სეჭიუნ ახადერკე,
სა სმერგუაქუა ადია უთადლი
თენს სგუგა!

აყუა, 1936 შრ.

აბასუ ჰაჰიდორი

აბასუ დაავსენ ატრუში დასიტი,
ჩრდრძეიტი იააიუაზ, საფხდა იზბეიტი,
აჯა ეილასუაშ აბასუ იაღსიტი,
ნას იტუუატი, ახრა ეივუეიტი.

ეითათუეიტი უს, იშთუეიტი ახაჭიქუა
იქუნიტი აჯა, ახრა შიშიტი,
ახუცციგაზ ნერციუა ირჭუასტი აგუაჰქუა
ადგაღელ შიასშია იააწესიტი.

აჯა ეიქუარა ფშაღა იზუწუან
ახრა იგუღაზ იჩრუბო,
ფენძა იფუცხა უაჟა ირუმწან,
ადეჟ-უაა იფურჩუან ეიუურფო.

ჭამი იაფგულა აკაგა ღუამ
აშხა რხაჭტიუეიტი იაჭთახხარ,
არი ლაკუმი, უასა რჭიგამ,
ადიგდბა-აჭრესუშტი ლაშკაღენდარ!

კუიზან, 1937 შ.

აბასუ ჰაჰიდორი

აბასუ დაავსენ ატრუში დასიტი,
ჩრდრძეიტი იააიუაზ, საფხდა იზბეიტი,
აჯა ეილასუაშ აბასუ იაღსიტი,
ნას იტუუატი, ახრა ეივუეიტი.

ეითათუეიტი უს, იშთუეიტი ახაჭიქუა
იქუნიტი აჯა, ახრა შიშიტი,
ახუცციგაზ ნერციუა ირჭუასტი აგუაჰქუა
ადგაღელ შიასშია იააწესიტი.

აჯა ეიქუარა ფშაღა იზუწუან
ახრა იგუღაზ იჩრუბო,
ფენძა იფუცხა უაჟა ირუმწან,
ადეჟ-უაა იფურჩუან ეიუურფო.

ჭამი იაფგულა აკაგა ღუამ
აშხა რხაჭტიუეიტი იაჭთახხარ,
არი ლაკუმი, უასა რჭიგამ,
ადიგდბა-აჭრესუშტი ლაშკაღენდარ!

აბასუ დაავსენ ატრუში დასიტი,
ჩრდრძეიტი იააიუაზ, საფხდა იზბეიტი,
აჯა ეილასუაშ აბასუ იაღსიტი,
ნას იტუუატი, ახრა ეივუეიტი.

ეითათუეიტი უს, იშთუეიტი ახაჭიქუა
იქუნიტი აჯა, ახრა შიშიტი,
ახუცციგაზ ნერციუა ირჭუასტი აგუაჰქუა
ადგაღელ შიასშია იააწესიტი.

აბასუ დაავსენ ატრუში დასიტი,
ჩრდრძეიტი იააიუაზ, საფხდა იზბეიტი,
აჯა ეილასუაშ აბასუ იაღსიტი,
ნას იტუუატი, ახრა ეივუეიტი.

არაშობარაზი

არაშობარაზი შიგომცადი
ამრა მგელაღ,
აბნა მჭრუნაღ
შიგომცადი?

იაც ინჭაუგზ ნაჭმეგძი,
უა, ჭამტაკუა!
ჭამტიაძაკუა
ჭამნადი!

ამრა გელარ იაჭნათხი
ინმეუ თიაძაკ
ამხე ჭაწაკ
აშია ჭიო,

ანეში ფუნხა ეიზეჭიჭიო
იშთეშის, დადრა,
სოცეიცილაბრა
იზაჭიჭიო.

ჭამრა! ჭამრა! უკათხიოზ,
უკაჭკო ხაღა
ხეგ-შიახუღა
უაჭნათხიოზ!

ღეჯლა ანხრა იაჭკუათხიოზ
ჭართ იჭამოუზ,
გურღმა ნხაროუზ
აკოლხიოზ!

ქლოუ, 1938 შთ.

იმიჯოუ სემაღა იბასჰიან

იმიჯოუ აგუიღ აფშოშიაღა
დუტეღოღოტ აფიოზბა შაშა,
ეიგუღღოღოტ აშოთქუა რეზჰაშა,
ფსოტეჰ ანაშშიან აშიაღა,
დუტეღოღოტ აფიოზბა შაშა.
იმიჯოუ ადუიოწია იანგაღოუზ
ამაღ ფუნაქიოუზ იმჯაში,
გუგაღა აბნია ზათიაღოშო
ამირთა ღუმჯა თაგაღოუზ,
ამაღ ფუნაქიოუზ იმჯაში.
ფუნგუტიაგო ღუოუზ დადიომა,
ჩიბუნ იაღოუზ აჯჯა ჭია,
ხეღაღ იაწია ჭრუნუა აჭკა ჭია
ამიღ იმშო ბაშოა ითაციომა,
ჩიბუნ იაღოუზ აჯჯა ჭია.
აქსურა შოგუოუ გუაზჰარას
იბნიან ირდურეიოტ არატიქუა,
იჭრუნუა იხუნუა არადქუა
იაღარშიგო აქსკაღუნ, არას
იბნიან ირდურეიოტ არატიქუა.
სეგეოუზა ისუმოუ, ისნურუა
ბაიიგუა სეზგელოუ, შაშა
ეიგაღა იამა აქიაშა,
ქაბღაქუა რამი იზდურუა
ბაიიგუა სეზგელოუ შაშა!
ამზიანრა აუამ აგუჭოღღარაზ
იშოგუოუ სემაღა იბასჰიან,
აქაწკურ სეგარა ინჭრასჰიან,
სშიართამ ანაბეღღ აჭრუნრაზ
იშოგუოუ სემაღა იბასჰიან!

ქლოუ, 1490 შთ.

ღვრიტ გურია იახე

ირუთეიტ აფსუა აგურდამაშა,
ინაგდანე იუჭიოიტ უჭრანუ,
ერცხუ შოლა სეზა ასე აგუშის
იძუშოა იშოლთუხ უხანუ.

ზნე-ზენლა აჭრანუა უჭანუანხა
უანსეიუა აჟია ჭიაუა,
იშოფეიფშოუ სენდტი იჭადაჭლა
აჟუატიი ამრა ამიანუა.

უაშიაქუა იკმათა ციუმზადამ
უაშიაქუა მრთუბ იფსანუა,
აზრეტ დეზრანუა მჩუგადამ
შიეშექუსა ცარგდე ითაგუქუსა!

დერმიტი, იუმა აგუაბზიარა
ჭაფხმა უშოგელთუ უტალა,
იზჩაფაზ აბასგდე აბზიარა
იშოვრე, ივლაიტი უკალამ!

ღვინე აშოთაჰ

იუსენტიფელა იკაჭკოიტ ამრა კაფხარა,
იკურდამოიტ იახმა, იშოთუეიტ აფსაბარა:
აფხმა იხუმარუეიტ აგა აციქურთარა,
აფხმა იდამაზდამსუეიტ აშხა ჯასკამარა.
აფხსე აშოთა იაზემკრუა ეიბეიტ ჟილარა,
საქეითრა მშოე იაფელთოიტ იახმა აფსენრა!

აფხსე აშოთა აჟილარ აგუაურა იანადაზ,
აბრანა ირქასაბუან აფსადგელ აგუ იადაზ,
სენჯაფი-აბა შოქუსა, ათურგზ იანსადაზ,
აბრამი რაფხადა ამცა ახდაცრადაზ!
აფსენტიფელან უბასუან იგელტ, ეილამურან,
შიაქამცა ღვალა აბრა აჟიჯან სუაშუან.

იახმა ითიუეიტ ღვინე აშოთა, აჭაუა ჩხაბუელა,
შოუეე აშოთახ ინეიუეიტ აბერაუ რხარგელა,
შოუეე ირჭიოიტ აშიაქუა რჩეიკშოან გურთიელა,
აბა ჭოთიუეიტ აგვი ჭია, დეშთასუეიტ შამხელა,
„შინასკა-ასკა ამარჯა“ იგოიტ აბუქუსა,
არფუზბეი აფჭიზბეი კუაშოთოიტ იცცაგურა!

შოუეე ჩოუილან, აზარ ჭია, ინეიუეიტ იხუმარუა,
ურთ აშოთამ ანუბდაჭო თენხ რეფსერშარ-უა.
სეუესშიადა იშოქიუა, იდიქუელთოიტ იკურანუა,
ანუაზარა იცფუჭიან იაშოთუხ აჭრან უა
ზნე-ზენლა აჭრეჯ ჭია რუამხე შოებუე გოიტ,
ურთ რეძახუ იეილანა აშოლანქუა ირჭიოიტ.

იახმა იეოუბ აბრანა აგურდამარა იაღან:
იხერციაზ ათათენ აწიაფუ ეიფშო თაგადან,
იხერციაზ აჩაი ბეღა არიადქუა ირეზუაღან,

ითარგალს აჯექურეი აღაზღაძა იაღან,
აჟ რაღია ჭრესხეზ მწიფილა აძახუა,
უი იაღან ითასთაზ აჯე ეილაშუა!

აჟიტიან აშოაძან აბნა იახდელაზ,
უა აბაჭია აფეზწაზ იხდელხუან აშოერაზ,
აფაღან ათეფან, აკუასკაზ ზერგელაზ
რაშწან იააძაზ დაქუტიოუზ იხრელან,
თააღიკენ ურთ ზეგა აჭრუზ ანხარა,
იშთწუეიტი, იგურდღოიტი აბან აფსენრა!

შიგურდღაღა აბან! იშიჭიაღა აშოა გურთიელა!
იზღაუოუ იაღწან, იშითააიტი აფსენტიელა.
იგელააიტი იხდელხუან აბაჭია ეიუხანაშელა,
იასჭააიტი აჩი შაბ რადლა ეივაგელა,
იმაჭემკუა იჭრაღააიტი აჟ აძახუა;
ურთ ზეგა აჯეროიტი ჭამრა აშოახუა!

19 1 შპ.

სიჩიპარი მთაბერააღა სსაქუაბ

1

იააქუა ეიფეშინ, იფხაშინამ,
იააქუა ჭიულა ზეგადგად ბზიამ.
იფა მთაბერა იფხაშინამ,
იფა მთაბერა უი ზეგადგად.

იაა იფხაღა ზეგადგადი
იფხაღა თენემ აღაღა იასუეიტი,
იფხაღა ხამაშოაზ უი ღაქეტიტი,
იფხაღა იფხაზ ეიფეშინ ნაჟ ღემჯასუეიტი.

2

ასე აუეიტი, ასე აუეიტი
ამეფი, ამეფი ინკაჭაუა,
აწლა რეშიბე ეიმაჭაუა,
იფხაღა ზეგადგად შაღოიტი,
იფხაღა ზეგადგად შაღოიტი.

ასე ხეუიტი, ასე ხეუიტი,
იფხაღა ამრა ფხაშაფხაწო,
იფხაღა იაგუამფხაძო,
იფხაღა ახაძე კათიოიტი,
იფხაღა ახაძე კათიოიტი.

ასე ცოიტი, ასე ცოიტი,
აჯარ დიქულუეიტი ეიხულანჩაუა,
ამრა ცოურწიტი იფხაშინაუა,
იფხაღა ასე ძეუეიტი.
იფხაღა ასე ძეუეიტი.

სემკახე აღაშთარა შთარშიენ,
 აწს იკახაა ილაშთონ,
 ამზა ჟიჯანაჭრ იფხაშონ,
 აფთა-ღებ აშითკას აჭრარშიენ.

ამზა! იუჭრებს იუჭრარშიუ,
 სარა უზბარცოუბ სზააზ,
 საჟია ქარუაშქუა უხარშიოზ
 ისეღშეიტი უბართ ჭრებტეფსას!

ხელფაზგა გაჭრალა ჭნეიუნ,
 ამშრენ აფსაშონ, იაფსან,
 აარლა აგუეისრა ნეი-ჯეიუნ,
 აციქურფ თენი ეიკუაფსან.

ირექურშიენ აციქურფა ახდვციაზ
 იბზარბზარუა აშიაფშ აუარჭალ!
 ბნაფშოში, აციქურფა ირხეწიაზ,
 ილსერბეიტი აშიაფშ აუარჭალ.

იზდერუადა იუალარ ჭაიცოფძენ
 იბზერბაზ აშიაფშ აუარჭალ,
 დებგუალარშია უახა ეიფშო იცოფრწენ
 იანგბო, აშიაფშ აუარჭალ!

აგა სხალა სნეროფენტილან
 ლა სლფზხუცებ, იზერგზი.
 აციქურფ ბელგა-ბელგა ეიშთაღან
 სა სეგუთენაზ ირჭიარგზი.

აციქურფ გურღდოიტი სა სნატიაზარ
 ახდერხდერ ჭია ახაჭი იბუაჩიო

აწდ, ჭრალა უი ირქიაზარ
 ღეიანსხინდრე უი დენანსო?

ბუქიფზბა ეიქუა საფხა ბააი,
 აშითეშ სეზთო, იშითეზ მაი.
 ბატეშტელაეი შეუ აფშრალას,
 ახაქსა სირ აცია იშრალაზ,
 ნამე ცქიალა აშით იჭრალაზ
 შეუ ახადა შრახდუეეუო
 შეწიარა სეზთარც იეგუეუო.

ბებლა ისარქიოიტი აშით ზეგუ
 ბეუდა აჟიადა იგუბეუ:
 „აშით უსთოიტი, აშით იბაშრამ,
 ახდოთ აშთარაზ იკანაშრამ,
 უი გუელა ალა ბლალა იუბაშრამ,
 წლავ ამხუაჭრ იაგოუამ
 უს ადერაგდუ მარამ“.

უი სა ისზემდერუა იჭიადამ,
 უი აამთალაზ იჭრანწამ,
 აშით ნაძაძა აგუაფხარა,
 უაჭმოუბ იაზთო უი აფხარა,
 იახდუბ უი აბზიბარა
 ნას იშითააიტი, ისთახუებ
 უი სეფსე აწაჟა იწიახუებ!

ბარეი სარეი ჭეჯა ჭეჯახაზ
 უაჭეტიფსა აბაქსა ღთაძამ,
 ბეუ თზერძეაზ, ბებლა ზერშრანსაზ
 იზდერუეიტი ბჭიარა სთახაძამ.

ჭრელაგელა ჭვრცია აბაჰჩარა
ჭრეობარკ ჭანთალტ ფსშარა,
იხაჰტენ ახუმარა, აჩჩარა
იწერთიაა ჭაწან აბრა.

აჟი... აძიმზარ აძი დეჟადამ...
სიშ, რაშობუ გოიტ ხარაძა,
აბაჰჩა ჭიტ-ბუჟკ ეწგაუამ
უაწინდა ინხეიტ იუუაძა.

ბენტაფშოიტ აბაჰჩა ითენჩრახაზ
იშტუზბოზ ბცია აკე ალაშიეიტ ნას,
ბგუ თზერძეძაზ, ბებლა ზერშოანხაზ
ბა ბელახე ეიქუწაზ აბას.

ბქუფსერჰარეი, ბებლუეი, ბეჟუმეი,
ბემაძა რჰიეიტ შუეიბაკუუ!
აბაჰჩა ეიფშო ითაფიუა ჯებუმეი
ბგუკრალა ითიუ სარა სგუ!

სბეღელეიტ, მეცხუ სბეზგუაკანუ
უბასგე ბასჰიეიტ უახა:
ბებზიბარა სგუაწა ინთაწიანუ,
ნაძაძა იბემაზ აცაფხა!

1937—1940 შოშო.

IV

აჭვრეზენ

6051

(აღმკენდა)

I

ესე მსგეჟეს ირსუ იმანუ
დგომასიჲს აფშესბა ნეგუ,
მთკიჲს ქო იუსა დრუფხანუ
დასკეჟსუნ. ამო-ფშობა ახეჟუ.
ეჲსე მსამდა იობაჲს
დგეს, უო მსამუშო ნეზ,
უო მკეს თენსსგად იობაჲს
აქთარჲს რეჲსაში ახარტუზ.
ესე დანეუშთან დანუაღა
მსგეჟბე დანეჲს ხარ,
ქო მსგეჟეს დენსდრუან იობა,
მსგე გუართჲს იხშოაღტ იარა.
იობაჲს იმშოჲს მარჲსაჲს,
მსგე-ჲს ხეჲსიჲს იბახონ.
მთხე ზაგუართჲს დრეჲსთან
დგეჲსიჲს მთხე იფეჲსონ.
საჲსეჲს ტეჲსიჲს იფეჲსდღაჲს
მსგეჲს იჭოთონ იუსა,
მსგეჲსიჲს ზეჲსიჲს იობაჲს,
მსგეჲსიჲს ზეჲსიჲს იფეჲსონ.
მსგე-ჲს იფეჲსიჲს ნეჲსარსუ,
იფეჲსიჲს მსგეჲსიჲს ათჲსთეი,

აშოაღუდა-მრეიფშ დცირაჟა-ცირასჟა,
 ეიმერჟაჟა დრბჟან გჟეი-მხუი.
 იჭრბზნ იარჟიო აგუჭრდჟაშო
 მარდაკაჭ დნატიაღონ დღაფშრჟა,
 არჯაშქჟა იაღუდო იჭრბზნაშო
 აგუგჟა ჭია იცონ ეილაშრჟა.
 ითუფ-ლა, იაჟსჟა აჩრ-კჟაშო,
 აჩრქაქა ინაჟსშო იტონ,
 იწაჟა, აბახუქჟა აჭრგჟერშო
 იჭრეიკრეიჟა რიწა თატონ!
 იჟრკა-ფშრძა ინაჭრ ჯეჩაკა
 ასარკა ეიფშრ აძჟ ინარბონ,
 ინეღონ ირახუგდო რგაკაკა
 ინეიღონ ჟახდ, ძეჟონ, შებჟონ.
 აფშრცოგა უეჟჟა ათაჭიღლარა
 ითერლაშცო უირახდ ინეგჭრას,
 იცოგახოიო რიწა ათაფშრღლარა
 ითშოანო ითატოიო შარშიწას.
 ანატი აბრა ინთაგეჟჟა,
 აძჟ იაწი ითეწეიო ათრა,
 აცქერექჟა გელან ეილაშლაშჟა
 ნერცი-არცი დერბოიო აჟჟარა.
 ირლაშო ინეჭკაღოიო ამაციზ,
 აწექა ჭია ინხესჟა აიგჟაძა,
 ინეწრემ უჭიარტოე შთარახეზ,
 ინეღოიო ანაჟჟა ჟიბაძა.
 ჩოახეზ, ითენხეზ აძჟ-იაწი,
 შთებჟე ჭია თეჟამ ჯარა,
 თეფჟაკ იჭრხაზ იგურდჟაწი
 ლხე-ლჭო ეიფშრ იგამგამეიო იარა.
 ჩოახეზგდო, ახდო ნეხთიაღოჟი
 იაჯეღოიო ამრა აშოახჟა.
 ნაჟჟაკდო, ცნაკერაკ ამოჟი,
 ინეწეიო აძჟ ეიწებხეზ.
 აბახუ იაჭრახუ აწლაქჟა

1. The first of these is the fact that the
 2. of the of the of the of the of the
 3. of the of the of the of the of the
 4. of the of the of the of the of the
 5. of the of the of the of the of the
 6. of the of the of the of the of the
 7. of the of the of the of the of the
 8. of the of the of the of the of the
 9. of the of the of the of the of the
 10. of the of the of the of the of the

აბნაბეზშის სწეიტ იტქმანე,
 ეილსერგოიტ აშოარან რემაძი,
 აჟიეიშაგაგა ზბოიტ ააიგუანე.
 სშოაქეგაგა სანდოი სნაზაწაგუბ.
 ირჭჭანე ისეგოუბ ამზაშთა,
 სეციაგა უბრი აჟარა საქუითუბ
 სს სარჭუხეოიტ ამში ანეუშთა!
 სმაცია რეიეშთ იზდერუეიტ აშნარა,
 ეილსერგოიტ აფსაბარა აწას,
 აგეგშიგე სფერწუეიტ ხარა-ხარა
 აშნატოგლა სამოუბ აჭას.
 ახა ისეზდერუამ იშრუასჭიარა,
 სეგუ ექუფწიეიტ აიაშთაზ აბრა.
 ისეხმეიტ ჭია სეგოუბ საათსარა,
 აქეთახე სთახეუბ აცარა!
 უარა, ღად, ცცაგერაკ უმამზარ
 ჭამთაგე, ნას, უაგელ ხმარა,
 სარგაგე ნას, ჭაზნე ჭია კრეფარა
 სნაღბან, იზბაზ სეზხარა!
 აჯჯა ჭია ჟილარე სნარელაუშრებ,
 სეგუგაგე ნას სუჭეკ აფსაშაზ,
 სეხრეჟილან ჟარგაგე სნაფშრე-აფშრებ,
 რაციაკ უსერგუამწრემ სსშა...“
 ნეზ უა ღაგელარცგაგე შოთახეზ
 იანეუაწა დციაჟიან ათაკ,
 შაძაზშის ნეგუ იაჟია უი ნახეს
 იბუე ნეწაკ ეიჭიეიტ აჟიაკ.
 „იბზიოუბ, უანეჟნე სცაზ ახა
 სირკ უასჭიოიტ, არახე უაძერჯიშ,
 შთანაკ უაჟ იიშბაც შთანახა
 რიწა-ფშრძა იამოუბ, აძეჟ.
 აბწარა ამზაზ, აწს ანეიჯნაშთა
 აბრი ეიფშთ აშთანა უაღოიტ.
 თეღაქუაკ აძეჟ-იწა თერღაშთა,
 იჯთეწნე არახუ ირზაღოიტ.

აბნაბეზშის სწეიტ იტქმანე,
 ეილსერგოიტ აშოარან რემაძი,
 აჟიეიშაგაგა ზბოიტ ააიგუანე.
 სშოაქეგაგა სანდოი სნაზაწაგუბ.
 ირჭჭანე ისეგოუბ ამზაშთა,
 სეციაგა უბრი აჟარა საქუითუბ
 სს სარჭუხეოიტ ამში ანეუშთა!
 სმაცია რეიეშთ იზდერუეიტ აშნარა,
 ეილსერგოიტ აფსაბარა აწას,
 აგეგშიგე სფერწუეიტ ხარა-ხარა
 აშნატოგლა სამოუბ აჭას.
 ახა ისეზდერუამ იშრუასჭიარა,
 სეგუ ექუფწიეიტ აიაშთაზ აბრა.
 ისეხმეიტ ჭია სეგოუბ საათსარა,
 აქეთახე სთახეუბ აცარა!
 უარა, ღად, ცცაგერაკ უმამზარ
 ჭამთაგე, ნას, უაგელ ხმარა,
 სარგაგე ნას, ჭაზნე ჭია კრეფარა
 სნაღბან, იზბაზ სეზხარა!
 აჯჯა ჭია ჟილარე სნარელაუშრებ,
 სეგუგაგე ნას სუჭეკ აფსაშაზ,
 სეხრეჟილან ჟარგაგე სნაფშრე-აფშრებ,
 რაციაკ უსერგუამწრემ სსშა...“
 ნეზ უა ღაგელარცგაგე შოთახეზ
 იანეუაწა დციაჟიან ათაკ,
 შაძაზშის ნეგუ იაჟია უი ნახეს
 იბუე ნეწაკ ეიჭიეიტ აჟიაკ.
 „იბზიოუბ, უანეჟნე სცაზ ახა
 სირკ უასჭიოიტ, არახე უაძერჯიშ,
 შთანაკ უაჟ იიშბაც შთანახა
 რიწა-ფშრძა იამოუბ, აძეჟ.
 აბწარა ამზაზ, აწს ანეიჯნაშთა
 აბრი ეიფშთ აშთანა უაღოიტ.
 თეღაქუაკ აძეჟ-იწა თერღაშთა,
 იჯთეწნე არახუ ირზაღოიტ.

აბნაბეზშის სწეიტ იტქმანე,
 ეილსერგოიტ აშოარან რემაძი,
 აჟიეიშაგაგა ზბოიტ ააიგუანე.
 სშოაქეგაგა სანდოი სნაზაწაგუბ.
 ირჭჭანე ისეგოუბ ამზაშთა,
 სეციაგა უბრი აჟარა საქუითუბ
 სს სარჭუხეოიტ ამში ანეუშთა!
 სმაცია რეიეშთ იზდერუეიტ აშნარა,
 ეილსერგოიტ აფსაბარა აწას,
 აგეგშიგე სფერწუეიტ ხარა-ხარა
 აშნატოგლა სამოუბ აჭას.
 ახა ისეზდერუამ იშრუასჭიარა,
 სეგუ ექუფწიეიტ აიაშთაზ აბრა.
 ისეხმეიტ ჭია სეგოუბ საათსარა,
 აქეთახე სთახეუბ აცარა!
 უარა, ღად, ცცაგერაკ უმამზარ
 ჭამთაგე, ნას, უაგელ ხმარა,
 სარგაგე ნას, ჭაზნე ჭია კრეფარა
 სნაღბან, იზბაზ სეზხარა!
 აჯჯა ჭია ჟილარე სნარელაუშრებ,
 სეგუგაგე ნას სუჭეკ აფსაშაზ,
 სეხრეჟილან ჟარგაგე სნაფშრე-აფშრებ,
 რაციაკ უსერგუამწრემ სსშა...“
 ნეზ უა ღაგელარცგაგე შოთახეზ
 იანეუაწა დციაჟიან ათაკ,
 შაძაზშის ნეგუ იაჟია უი ნახეს
 იბუე ნეწაკ ეიჭიეიტ აჟიაკ.
 „იბზიოუბ, უანეჟნე სცაზ ახა
 სირკ უასჭიოიტ, არახე უაძერჯიშ,
 შთანაკ უაჟ იიშბაც შთანახა
 რიწა-ფშრძა იამოუბ, აძეჟ.
 აბწარა ამზაზ, აწს ანეიჯნაშთა
 აბრი ეიფშთ აშთანა უაღოიტ.
 თეღაქუაკ აძეჟ-იწა თერღაშთა,
 იჯთეწნე არახუ ირზაღოიტ.

ჭაი-ჭაი დებდიღოეიო დანზემტიაძა
 აწებ-ლაში ინაღოეიო უბას:
 „ხაწა დგზნემიაც კგაგუაძამ,
 იზბარეუბ, ხას, სერასუ ზენიასი!“
 დენრელაფორტ ირასუ კილაგეჟუა,
 ირელასუზშია აკერცხეი აფორეი.
 აბარ კიერემწუა ეიშთაგეჟუა,
 ურთ ახეიშთაჟ ათეი აწმრეი.
 დნახსუაფორეი ილაფორ ნარელაწიან
 რეფორმარა უბასგაღ დენხასტ.
 „იუბარემ შთა უაჭა აძეჟ-იაწი“
 უს იგუანაღაგაღ იბასტ!
 აიაწიეიფორ ითეჟჟოიო რებლაქუა
 ახუ ირეჟეგაღ შოკუაჟუაჟ სწას,
 ილაკაჟუბ რხაგ-რასგენ ტიეჟაქუა,
 ინიკელარც დრეშთაღრეიო ხას.
 იხადია იშონეჟეფორეი ადრემ ჭია
 აძეჟ-იაწი რხარეიო, იუანს,
 ასეფსა ანცო ეიფორ აგურქა ჭია
 არასუ ზეგა ნარეშთაღრეი ირჭან.
 იაამეჟეჟორენ აძეჟ დუ აზნაკას
 ხას არასუ ზეგა ნახულაბგა იცეიო,
 ნეზ-ხუაშთა აძეჟ-იაწი იაფაძას,
 ზეჟუ ზჭიარა აკ შონემხას იბეიო.
 „უაა, სზეჟეშია ზაკუზეი, იარბი!
 დანაილაკ, იასჭიარგზი, ნეგუ?“
 ზან დგზციგდგზ დიეიფორენ ასაბი,
 დგეჟეჟიჟიჟა დაჟეჟრეიო ახეჟე.

* *

ირასუ იზეჩჭაჟა დეჟასმა,
 იგუ იწაღან ნეგუ დგურჯონ.
 დახდენძაჟას მა თენხ დგეციოზმა,
 დია-ცეფხემაძა აფხეზ ციგმაქუა იბონ.
 ათეჟაგზ დანგზხაღ დქეფეჟას,

თელას მკაშხორუა იბეიო,
 „უაა, ნეზ, სეშთეჟეში, სეშიო ახა!“
 დუალაშიან არწია ჭია დგეჩიეიო:
 „სელა უჩრამეზბან აბზამეჟე!
 უსიერწ ნაჟ, სეჟურჯა სავენხას,
 უხეღარემ აძეშთა უაფანეჟე
 აზეჟა უზკელსერგაღ უბას.“
 დგეჟეჟეჟეჟეჟე დნეიფორწენ დნაფაღრეიო...
 დცაძამა ხას დგეშთაშთაზგაღ ნეზ?
 უი ნახეს აშიეშიარა ინაღაგრეიო
 აჭრეზზენგაღ ნეგუ იჭრეკეზ.
 „... შიბაჟეჟე სეჭეჟენას ზდელასხაზ,
 აჭასკაღენ ჭრახე შიანა, შიებზაჭიე.
 ფსთაზარა ზმაძამ შია შიჭელასზ
 დრეცჭამი ხას, არახე შიხენჭიე!
 სახდელაზგაღ შიესზემჩაიო, ახუაშთა
 სხან აბრა სეჟეტიოჟუბ ახეჟე,
 იეიღერ ხას აშხაგა აგუ იახუაშთა,
 შია შიეღა დგეშთაჟრთამგაღ ნეგუ!
 ... გაძაკ იზეჭია სთაშიეშიან,
 დუნეი უაჟაჟა სირუბ, შიასხეჟც!..
 შრანძა აძეჟ დშთაჟას დაჟაძან
 ირასუ დრეფხეღ: „უააიო, ქეც, ქეც!“
 ახეს აჭრეზზენ იაჭრეწჭიაციოზ
 ახრაქუა ირნეჟუან კილეჟკა,
 აფსელაჭი ლაღრეძენ იაჭრეწკაძასოზ
 მაძა იარწიეჟუან აკაჟკაჟ!
 იგუთეზა ნაძამაშ ნეგუ-ხუაშთა
 აჭრეზზენ იარკარას აბსეჟკ?
 შეჟ-ამრა აშხარეჟ იანეჟელაშთა
 აძეჟ აგუთა იჯალწიო უასაკ!
 იჯთეწიო არასუ ზეგა ნაშთაღან
 იქეთიან იაჟეჟეღრეი აჟუარა.
 დგურელაწია ნეგუგაღ დაჟაღან
 იჭრეზზენ დჟეჟწიო არჭიარა.

„... ნენ, ჭამკათეი ჭია, ნანგეძარა“
 დაადირეიტი ნეზ-მეურდა აბარ,
 დნაღატეიტი დასნე ანაჰენეძარა,
 ასსაჭია დგუაშთეიტი უთახსარ.
 აჩახუ ნეიკუშთაჲეიტი აგურქე ჭია
 ნაძაძაგდე რჩთართეიტი აძე.
 ... უჲაზ ნეგუ, უა ეგდეუხარამ ჭია
 იარჭოზშია ანეჲეაჭო დაანეჲ.
 ჭამთაგდე უბრჲა ნეგუ-ხუაშთა
 დადერსეზშია დგელან დშთანხა,
 ხას იუანა იხახუდა ინაკურშთა
 უი დუჲაძა დეჲეიტი ხეგუხა!
 დნახუღაშიეიტი აცოჲურთა რეიმეძარა
 აცფხაქჲა ხუაშთეიტი დანერხდეს,
 დავრეიტი, უი აკუხრეიტი უადრეიმშთახარა,
 იხაბარ უამღრეიტი უი ხახეს!

* * *

ირჭიოიტი: ითნაგაჲა იჲაზშია
 გერაამთა რიწა აბნაღასა,
 რრეიტი ჭია ახაჩა იბუჲ თეჲჲაზშია
 ეიბარაჲაჲაზშიაგდე აჲასა!..

აპრერპენ

ქეთაჲ აჭოზ ხარ ზმამოზ
 ხაწაშახუჲ დენხონ,
 ხათაღაგდე ციგოძარა ზღამოზ
 უაჲეს დრეფხეძაძონ.
 დენხაგუშონ უეჲდა-ჭოჲელა,
 იარგდე დთააციარან,
 დნეჲუაღამოზეიტი უსდა-ჭიონდა
 დეზჭოზგდე ხაჩარან.
 დიმოჲგუშეიტი იარა ანშთარა,
 გურჯასგდე იჲაიწეიტი,
 დშთიზოგუშოზ აწეი ლაშთარა,
 ჲიასა შოჲქჲესა ცეიტი.
 იქურახა დანნი იაჭა იციორწჲა
 იბეიტი იგურჯა,
 დახაწეიდახაზ ციგოძა დარხუცჲა
 დნატიღონ ზემჲა:
 „ადუნეიჲი ციგოძა უეიჲაგოჲეს,
 ეჭ, ჭადოჲ დუთოჲეს;
 შოჲე რზეჭია უფსერშაგოჲეს,
 შოჲე რზე უხანთოჲეს.
 იდიოღეჲჲამ გურდმა-ჩჩარა,
 სს სეჲნე ლაშცოჲეს,
 ფეჭიონკ დეჲაზარგდე ლემაცარა
 ადუჲიეიოჲშო დეჲნოჲეს.
 ანშთაჲ დეზმიოჲ იაჲიონა შოკჲაგოჲეს,
 დიმოჲეს გუდერთას.
 დიმოჲგუშარ — ლახეიქეწაროჲეს
 დეჲეიგუდრეზი ხას!

ხოელქ ჭია დსუმამ, იაშა დსუმამ,
ზგუ ბელნე სარა,
ისეკუზერშოდა ნას აფსუმა
სანფსლაკ აბრა.
სნრე სკუადრეი იაქუტიარედა?
ამალა სუხმან.
დეკადუმასა იზშარედა
ისტენსაზ აჟან!

* *

ას დანხუცუაზ იმაცარა
ზემშო გურჯალა ითიფ,
ფცია დალაშთან ახშარა
დეჟან იარა იფქიფ.
ჟიასა შერქუსა დზქუმგულუაზ
დიოუიტი იარა აწი,
ჩხაფუ შწემშიო მადა იგულუაზ
იბლაქუა მეჩხეი.
„ანაჯალბეიტი სეწიჯან მეძძარც
სეჟაზმა“ იჭიაუნ,
აამთა ცონ, აწი დარფესხარც
მშერფჭა იზჭაუნ.

* *

ზნე აბ ირახუ აშხა იკედლონ,
იარგდე დცონ ხმარა,
იჭკუნ-ხუტე დიდგეჟლონ,
დიჭიონ უს იარა:
„დად, ისთახუზ აშხა სნაალარც,
ჭაუა ცქმალა სჩარც,
სეძარაქუა სემა სნაალარც
ნას უბრა ისეხმარც.
სტერებენ აბუე უასარჭიკან
ურთ რზე იუალაზ,

ათფაჭრე შეჟდა სკელან
ახშრცა სერხთილან.
უშიარცან შიარახ ჟელა,
უაიარ უაფსანე,
იუფეზგალან ნას ხმაჭერლა
ახერწიფ ძვანე.

ისოუჭიალან ნას უახენლა
სასრეჟუა ითემშია,
ეწიჯაგდე უა შხატოელა
იფხაშოტი ღმაშია.
ახრა იაფწენ ამზა ანგელო
სგურდმო საზოშოლან,
აკაფკაფქუა ანგესდარელო
რებქქუა საჭალან.

სგუ იქუჯუა ჩამგურ ბჟუშია,
სეციალან სთახუნუა,
ნას, დად, ისაჭი სუმგადი მშია-
უაწიფ უანდაუა?“
ახეი-ახუნშიი ზო დეშოგელაზ
დაათეშირეჩჩან აბ,

უს ნაეიჭიეიტი იჭკუნ იეჭიას:
„უზგან, დად, უზგან“
უაწიფ ზახმძეზ რჩუიბუთა
აბ იფეი ეიმანე,

აშხა შერეჟუა იალსტი რქუთა
რერახუ რათცანე.
ადიჭიერა-შხა, აშხა თბარა
იარცონ ქუაბჩარა,

ახემშო-რზე იაფსა-იკარა
იჯხალეიტი დარა.
უაუა იამოჟუ არჯაშო ხეშიაშია
უმადია ხნაწიოიტი,

აფთა ეიშელდა უაუა ფსლაჭიშია
ახრაქუა ეიმნადიტი.

ზნეკ იანხლა ნას ითენიუბ.
არახუ უაჲ იჭიუა,
დძღვრათჲს აჭკუნ დრეცუბ,
აკეი ჭია ღუდაჲს.

ითეფლა ღუ ჭია ანიჭია
ადომბეი საციცომ,
უახა შთანძა ახეუ-ხეუ ჭია
ლაციაინდშრაკ აუძომ.

* * *

ზნე დაფსახა აბ დშოარეცან
დხენჭიოტ ხულებიხსა,
არახუ გუარლან აფსა რემწან
იაგელტ ეიკუადლა!

დტოიუბ, დაზხუცუა ახრაჭო იხდოზ
იაგაჟეიშოიტ ციგაძა,
იანდა აშებოუნ აბქუა ირეიდოზ
დეიხსენ იკუკუაძა

იანდაჭრატაზ, უა ბახუაფშენ
ანეირა ციგაძან,
დნახაგელრეიოტ, იათხდა იკაუენ
აკუშოწა ღრადა.

აფია ახერა დნალამგაცკუან
იცოარჭაშოა უა,
იხქუარეშიშიო იათხდა იჯაწუან,
იტეოტ ითაჲუკუა.

„დარზანგე ახერა საძარ“
დშოხუცუაზ იარა,
იკუშო იგელაზ აჟმა, აძარ
ეილაჯოტ აბრა.

ძხეწრა ღუკ ეიფშო ათეფ იაჟილრეიოტ
არახუ რჭანგ,
ნას ეიმბდოჟიას ნაჲ ითაღრეიოტ,
ადმალ ეიხანგ.

აღა წიააიტ... იუალაზ ჭია
იუბომ ეილგანგ,
ჭია ჭია ღჯაწეიოტ აბ ეითამჭია
დხესერც დხეზიანგ.

აბარ იათხდა აჭოტხენრა
ეილაშიშიეიტ ზნაზგ.
მშიგშიაგა იბეიოტ აკ აციაარა
დაგახესტ იშრაზგ.

უა დაცლასხან იხე ათუდარა
დნახახხეიოტ დეიხან,
იჭკუნ-ზაწი, უადრეიმშოხარა,
უა დეშნე დეშთან.

ჭოტხენგ ფიყარც დნაჟალაზაან,
იაჭიოზბა-ხუჭ კანგ,
დემშიგზ ჯერშან ბაშოა ირჭაზაან
არახუ იციშიანგ.

აშხა წასემ დლაღერძეშოტ,
იალაჲ იფსათა,

აჟიემთაციგა, იხრიზემშოტ
ნას იშოფეიუეი შთა!
იოუზა-მეჟოდა აჭრაციქუა ეიწეხნგ,
დნექუიწეიოტ აფსგ.

იჯადანგ იჭოტხენ შოტხნგ,
დნეიხატიეიოტ ლასსგ.

იკუ-მეჟოდა გუაჲ-აშიალა
ირდარც ითახხეიოტ.

„სებლა თესხეიოტ სა სნაზალა,
შთა სდუნეი ლაშცეიოტ.
იუჟიშოა აძეხა ახეწნამხეცგოტ,
მაკანა უფშოქან.

უან ღეზხარა უღზმააძაცგოტ
იშოფალური უან!

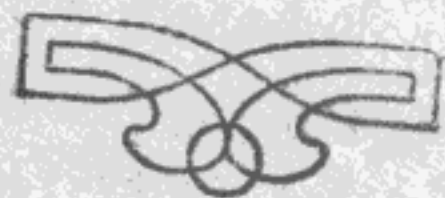
დესზაჲეიოტ ჭია აგუდრა ღემოუბ
დუჟშოუბ იანდაჩონგ,

ღნაბე იხშნე აგუაშიაჭო დბელოუზ
 უკუმეუიკაჭო ძახნე.
 დანეციაზგდე ღუფხეზ უაღან,
 უან აჟირაციგდა უან,
 ალაბასაწი უანჭრეაღან
 უღუნარგაშოტ უან!

* *

არახუ იკუშოეიტ უახდ ინხაღან
 იჯახოზშია იფოშენ,
 იმეუაჭიადო რჩეიფაღან,
 რეხეჟა შიფხ ირკენ.
 აბას შოანისა აბ იგუაურუაზ
 იჭრუზენ ღუზუან,
 აგუაჟ აშია ნაჟ იზჭრეაღან
 აბახუგდე გუნქიუან.
 იაწიფეღაშოეიტ, აბ ღაბაჟაზ
 ღუფხეიტ იგუ ფუიან,
 ილაკ უეუჟა ათეფ იანხაღან
 აფსცი ირხატიან.

ნიანჟოუ რხზფხდაჟა

აღაჟაჟა

I ბზაბაალა ანხარა . . . . . 5—28

გგ-მრაკე	7
შოსკვა	9
ამჟან	11
სეკალაქა	14
აიაირა დუ ამშო	17
თენჩ ივნეჟა დცონ შარუან	18
ჩოანბზიალა	23
ჯოგო	24
აჟიგს	26
ჩოანბზიალა, აჟ ღვრლჟეიტ	27
ჟეგრალა ჟიბა ანააშო შეჟე!	29
უი გუადუროუბ სარა სზე	31
აპატგრქალ	36
ხუშოქუსა	37

II აიბაშვზ იხუცრა . . . . . 39—54

აიბაშვზ იხუცრა	41
აუასიათ	44
აბ	45
აჟგრხაწა იგუალარშიარა	47
ასოვეტ ეიბაშვზ	49
ახდგრჟიაგა აბაჟა	50
აპარტიზან	51
აჟუა	54

III შარდაამთა . . . . . 55—80

შარდაამთა	57
არფეს იხაარა დიცენ	59
თაგალანტიი აბაჟია	60
აშია აკომქოარ ბილეტ აზე	61
ხულბეჩხატიი ახუცრა	63
ასალამ	66
აგარა აშია	67
აბახუ ჰაჟილოიტ	70
არაციაწეზვ	71

არაშვიარახე	72
იშვყოუ სემალა იბასპიაპ	73
დგრმიტ გულია იახე	74
ლგხნე აშოთაჭო	75
ლირიკატი ჟიადინრაალა სსაქუაქ	77
1. აიაწიქუა ეიფშონგ იფხაშოამ	77
2. ასე აუეიტ, ასე აუეიტ	77
3. სემჯახე ალაშოარა შთარშიგნ	78
4. ხულფაზგე გაჭალა ჰნეიუან	78
5. აგა სხალა სნგრფენტიილან	78
6. აფჰიგზბა ეიქუა საფხდა ბაი	79
7. ბარეი სარეი ჰვგჯა ჰქვდახაზ	79
IV აჭოგრპენ	81—96
რიწა	83
აჭოგრპენ	91

ათაგზუფხქუუ არედაქტორ მ. ავაშოვა

გი.00403 აკდუფხრაზე ანაპე აწავუბ 7/VIII—1948 შო. 61/8 ვადუფხე
ბლდუცკ ჯოუბ, №1552 ატირაფო 3.150.

აფჰიგნთშიყუთუჯრთა ატიბოგრაფია, აყუა ლენინ იულ. № 6.

